

Ohjaavien ministeriöiden ja Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen välinen tulossopimus 2026–2027

Sisällys

1 Strategiset linjaukset	3
1.1 Elinvoimakeskusten strategia	3
1.2. Johdon katsaus	3
1.2.1 Toimintaympäristö ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen	3
1.2.2 Strategisten tavoitteiden edistäminen alueella	7
2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	9
3 Tulostavoitteet	10
4 Voimavarojen hallinta	30
5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset	31
6 Liite	32

1 Strategiset linjaukset

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus on vuoden 2026 alussa toimintansa aloittanut monialainen valtion aluehallinnon virasto, jonka toimialue kattaa Etelä-Karjalan, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen maakunnat. Elinvoimakeskus toteuttaa toiminnassaan sekä valtion yhteisiä hallitusohjelman ja elinvoimakeskusten strategian tavoitteita että ohjaavien hallinnonalojen toimialakohtaisia strategisia tavoitteita.

1.1 Elinvoimakeskusten strategia

Elinvoimakeskuksille on laadittu vuosille 2026–2027 yhteinen strategia, joka toimii tulossopimuksen runkona. Strategian painopisteet ja tavoitteet ovat seuraavat.

Kestävä kasvu

1. Kehitämme elinkeinorakennetta monipuolisemmaksi ja kansainvälisemmäksi tukemalla uudistuvaa ja kasvavaa yritystoimintaa
2. Tuemme pk-yritysten TKI-panostusten kasvua osana kestävän kasvun vauhdittamista
3. Vahvistamme ruokajärjestelmän kokonaiskestävyyttä, kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä
4. Ylläpidämme ja kehitämme liikennejärjestelmää, joka on toimiva, turvallinen ja kestävä

Puhdas siirtymä

1. Kiihdytämme puhdasta siirtymää, mikä tukee talouden rakennemuutosta, kestävää luonnonvarojen käyttöä ja kiertotaloutta
2. Varmistamme osaltamme luonnon monimuotoisuuden vahvistumisen, luontokadon pysäyttämisen ja hiilinegatiivisuuden saavuttamisen

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

1. Vahvistamme yhteiskunnan toimintavarmuutta ja kriisinkestävyyttä

Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

1. Edistämme laadukasta ja tuottavaa työelämää, joka vastaa työelämän muutoksiin
2. Turvaamme puhtaat vedet, elinvoimaisen luonnon ja kulttuuriympäristöt sekä rakennetun ympäristön osana hyvinvointia ja turvallista arkea

Vaikuttavan, vastuullisen ja poikkihallinnollisen valtion aluehallinnon mahdollistajat.

1.2. Johdon katsaus

1.2.1 Toimintaympäristö ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen

Hämeen ELY-keskuksen toimintaympäristön kuvaus ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen

Hämeen ELY-keskuksen toiminta-alueen vahvuudet ovat erityisesti monipuolinen elinkeinorakenne ja monet puhtaaseen siirtymään nojautuvat hankkeet ja toimijat. Positiivista kehitystä alueen elinvoimaan ovat vuonna 2025 luoneet mm. uudet datakeskushankkeet.

Hämeen ELY-keskuksen toimintavuoteen on vaikuttanut merkittäväällä tavalla valtion aluehallinnon uudistuksen toimeenpano. Hämeen ELY-keskuksen kohdalla henkilöstön siirtosuuntia on useita johtuen mm. Hämeen maakuntien jakamisesta eri elinvoimakeskusalueille sekä uusista virastojen keskittämisen- ja erikoistumisvastuista. Kaikkiaan siirtosuuntia on seitsemän eri virastoa. Useat päällekkäiset ja rinnakkaiset valmistelu- ja toimeenpanoprosessit ja -tehtävät ovat hankaloittaneet etenkin loppuvuonna 2025 tulostavoitteiden saavuttamista. Muutos on luonut myös epävarmuutta henkilöstölle. Työtyytyväisyyttä on Hämeen ELY-keskuksessa mitattu vuoden 2025 aikana kolmesti PULSSI-kyselyllä. Työtyytyväisyys on pysynyt muutosten

ja epävarmuuksien määrään nähden kohtuullisen hyvällä tasolla ollen viimeisellä kierroksella 3,8/5.

Vuoden 2025 tulostavoitteet Hämeen ELY-keskus arvioi saavutettavansa melko hyvin. Resurssit ovat kuitenkin alueemme luonteeseen ja toimintoihin nähden olleet riittämättömät ja tekemistä on käytännössä jouduttu sopeuttamaan suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin. Monilta osin nyt saavutettavat hyvät tulokset perustuvatkin ohjaavien tahojen osoittamiin määräaikaisiin lisäresursseihin. Suppeneva toimintamenokehys ei mahdollista lisätehtäviin reagointia. Hämeen ELY-keskukselle merkityksellistä on ollut elintärkeää myös vuodenvaihteen toimintamenoaloiden siirtyminen viraston käyttöön seuraavalle vuodelle. Yleisen resurssipulan lisäksi tavoitteiden saavuttamista on vaikeuttanut se, ettei tehtäviä voida jakaa optimaalisesti koska vakituisesta henkilöstöstä ei löydy tehtävien vaatimaa osaamista tai muuten niihin soveltuvaa tekijää.

Hämeen ELY-keskus on vuonna 2025 jatkanut Hämeen yrityspalvelukonseptin mukaista toimintaa panostamalla palveluiden saavutettavuuteen, helppokäyttöisyyteen ja yritysten tarvelähtöisyyteen. ELY-keskus on painottanut Team Finland -toiminnassa erityisesti palvelupolon selkeyttämistä. Veturiyrityksiin panostamalla on pyritty saamaan yritykset lisäämään TKI-panostuksiaan ja lisäämään työpaikkoja Suomessa. Mittelstand -yritysten kasvaminen ja pienten kasvaminen keskisuuriksi ovat olleet toiminnan keskiössä. Team Finland -toiminta ja sen alueellinen verkosto tukee yritysten kansainvälistymistä, innovointia ja rahoitusta. Hämeen ELY-keskuksessa on painotettu TKI-toimia, vientiä ja oppilaitosyhteistyötä (mm. LUT, LAB ja HAMK) ja vuoden aikana toteutettiin myös TKI-palvelupolon selvitystyö. Yritystukien kysyntä on ollut edelleen vilkasta, mutta hankkeiden toteutumista haastaa epävarma talous- ja maailmantilanne. Maaseudun yritystuissa kysyntä on ollut laimeampaa. Rahoitusta on pyritty kohdentamaan yhä enemmän vastuullisiin, innovatiivisiin ja kansainvälistyviin yrityksiin. Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä on uutta kasvua elintarvike-, kiertotalous-, puolustus- ja nk. kaksoiskäyttöteollisuudessa. Sähköinen liikenne on uusi kasvuala, jota tukemaan on koottu klusteritoimijoita. Matkailuun haetaan uutta vauhtia elinkeinotoimijoiden yhteistyönä. TKI-toimien aktivoimien ja toimeenpanon merkittävänä haasteena on yhä nk. matalan kynnyksen de minimis -rahoitusvälineiden saatavuus. Myös puhtaan siirtymän hankkeiden osalta on suuria haasteita useista syistä (mm. heikko kysyntä, talous, maailmantilanne) johtuen.

Hämeessä työvoimapalvelut siirrettiin vuoden 2025 alussa neljälle työllisyysalueelle. Vuoden aikana on muodostettu yhteisiä foorumeja ja tehty yhteistyötä kuntien vastuuhenkilöiden ja ELY-keskuksen kesken. Hämeen ELY-keskus on tukenut työllisyysalueita isossa muutoksessa käytettävissä olevilla resursseillaan ja työkaluillaan työllisyyden edistämisen näkökulmasta (mm. tietotuotteet sekä yhteistyö- ja seurantakeskustelut).

Alueellisten verkostojen edelleen kehittämisen lisäksi yhteistyötä kehitetään myös valtakunnallisten toimijoiden (mm. JOTPA, KEHA-keskus) kanssa. Aluekehityksen näkökulmasta osaamistarpeiden ennakointi on tärkeä osa tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Hämeen maakuntien verkostoyhteistyönä toteutettu hanke toimii vuoden 2025 loppuun saakka. Hankkeen yksi tärkeä osa on valtakunnallinen yhteistyö Työmarkkinatorin kehitysprojektin kanssa

Hämeen alueellisen maaseutusuunnitelman strategisia kärkiä ovat ruokasektori, maaseudun palvelut, luonnonvarojen kestävä käyttö ja asuminen maaseudulla. Maaseutusuunnitelmaa on toteutettu aktiivisesti avaamalla rahoitushakuja koko ohjelman toimenpiteisiin ja viestimällä niistä aktiivisesti. Maatalouden rakennetukia eli maatalouden investointitukia sekä nuoren viljelijän aloitustukea on haettu ja myönnetty Hämeessä tänä vuonna runsaasti. Tukivuoden valvonnat saadaan tehtyä täysimääräisesti.

Kestävän ja puhtaan siirtymän tulostavoitteiden osalta tavoitteet on saavutettu hyvin. YVA-menettelyitä koskevat tavoitteet on saavutettu. Alueelle suunnitelluista kolmesta tuulivoimahankkeesta on annettu perustellut päätelmät ja hankkeiden YVA-menettelyt on saatettu päätökseen tavoitteiden mukaisesti. Myös uusia puhtaan siirtymän YVA-menettelyitä on käynnistynyt, vaikkakin hieman odotettua hitaammalla aikataululla. Alueemme läpi kulkee useita sähkönsiirtolinjoja ja teollisen kokoluokan aurinkovoimahankkeita on edelleen vireillä merkittävästi alueellamme. Valvontaohjelman sisältyneet määräaikaistarkastukset ympäristöluvanvaraisiin kohteisiin toteutuvat täysimääräisesti. Valvonnassa on painotettu jätteiden syntypaikkalajittelua jätteiden materiaalihyödyntämisen mahdollistamiseksi sekä kiinnitetty erityistä huomiota laitosten jäteraportoinnin toteuttamiseen valtakunnallisen

ohjeistuksen mukaisesti. Polttoon menevän puuperäisen jätteen laadunhallintaa varten on laadittu valtakunnallinen opas.

Luonnonsuojelun toteutuksen osalta vuonna 2025 ei päästy asetettuun hehtaaritavoitteeseen. METSO-ohjelman osalta ELY-keskukselle myönnetty toteutusrahat loppuivat kesken ja soidensuojelun osalta maanomistajien kiinnostus suojelulle on ollut heikkoa johtuen alhaisista korvaussummista. ELY-keskuksen omien vesienhoidon toimeenpanoa palvelevien selvitysten teettäminen valituille valuma-alueille on aikaansaanut vahvan nosteen alueella jatkaa vesienhoitotyötä hanketoiminnan muodossa. Esimerkkeinä Heinolan Maitiaislahden valuma-alueelähtöinen hulevesiselvitys ja litin vesistövisio 2035-tiekartan laadinnat vuonna 2025.

Kiintiöpakolaiset, sisältäen hätätapakukset, on saatu sijoitettua ilman viivästyksiä kuntapaikoille. Tilapäisen suojelun perusteella alueella sijaitsevat ovat hakeneet kotikuntaoikeutta ja siirtyneet kuntien kotoutumisen ja asettautumisen palvelujen piiriin. Osa alueen vastaanottokeskuksista on jo lakkautettu ja myös Lahden perheryhmäkoti ja vastaanottokeskus lakkautetaan kevään 2026 aikana.

Hämeen ELY-keskuksessa on jatkettu aktiivista valmius- ja varautumistyötä. Alueellisiin varautumisen yhteistyöelimiin, valtakunnalliseen ELY-keskusten väliseen valmiustyöhön on osallistuttu aktiivisesti. Vuonna 2025 alueella ei toimia-alueella järjestetty alueellista valmiusharjoitusta, mutta valmiuspäällikkö osallistui valtakunnalliseen puuhuollon valmiusharjoitukseen. Alueelle vuonna 2024 perutettu alkutuotannon valmiusryhmä on toiminut aktiivisesti ja maatiloille on pidetty suosittuja varautumiskoulutuksia. ELY-keskus on osallistunut Hämeen kauppakamarin valmiustoimikunnan työskentelyyn, joka täydentää osaltaan ELY-keskusten ELVAR-toimintaa.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toimintaympäristön kuvaus ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen vahvuudet ovat erityisesti teollisuudessa, logistiikassa, matkailussa sekä ympäristö- ja energia-alalla. Positiivista virettä luovat mm. useat datakeskusinvestoinnit, akkuklusterin kehittyminen ja vihreän teollisuuden investointisuunnitelmat. Akkuklusterin eteneminen antaa signaaleja myönteisestä rakennemuutoksesta. Samaan aikaan negatiivinenkin rakennemuutos jatkuu, ja se näyttäytyy etenkin metsäteollisuuden lomautuksina ja irtisanomisina. Sodan vaikutukset näkyvät edelleen metsäteollisuuden lisäksi erityisesti logistiikassa ja matkailussa. Alueen muut haasteet liittyvät mm. elinvoimaisuuteen, väestönkehitykseen, osaamisen nostamiseen ja työvoiman kohtaantoon.

Työllisyysalueita on tuettu Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toimesta muutoksessa monipuolisesti mm. erilaisten pilottihankkeiden kautta. Yrityspalveluyhteistyö on toiminut hyvin ja yritysten aktivointiin on panostettu lisäresurssein. Asiakkaiden esiin nostamiin palvelutarpeisiin on pystytty yhteistyössä RR-ELY:n ja Team Finland -toimijoiden kanssa vastaamaan. Yritysrahoitusta on ollut alueella hyvin tarjolla, vaikkakin instrumenttiakohtaisia eroja on ollut maakunnittain. Yritysten investointi- ja kehittämishalukkuus on ollut varovaista. Alueille myönnettyjen JTF-rahoituksen ja ÄRM (äkillisen rakennemuutoksen) -toimenpiteiden avulla on saatu vahvistettua yrityspalveluyhteistyötä sekä alueella käytettävien rahoitusinstrumenttien tunnettuutta.

Kulttuurin edistämisen ja luovan talouden verkoston toimintaa on toteutettu valtakunnallisten ja alueellisen strategian painotusten mukaisesti. Myös ELO-toiminnan, jatkuvan oppimisen ja ennakkoinnin osalta on edetty tavoitteiden mukaisesti. Vuosien 2020–2025 aikana on tehty yli 20 yritystoimialakartoitusta. Verkostoyhteistyön tueksi on markkinoitu kansainvälisen rekrytointin palveluja tiiviissä yhteistyössä työllisyysalueiden ja alueellisten yrityspalvelujen kanssa. Kuntia ja työllisyysalueita on tuettu kotoutumislain kokonaisuudistuksen toimeenpanossa aktiivisella verkostoyhteistyöllä.

Alkutuotannon kannattavuus on Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella edelleen heikko. Viljojen tuottajahinnat ovat edellisvuotta selvästi alhaisemmat, mutta tuotantokustannukset ovat edelleen pysyneet korkealla. Lisäksi alkukasvukauden runsaat sateet ja niitä seurannut hellejakso vaikuttivat maatilojen tulokseen. Maatilojen maksuvalmius on heikentynyt, mitä korostaa myös loppuvuoteen painottunut viljelijätukien maksuaikataulu. CAP-ohjelmakausi on noin puolessa välissä. Maatilojen investoinnit ovat kasvaneet hieman. Kehittämishankerahoitusta on kohdennettu mm. valokuituverkkojen rakentamiseen, ympäristön

suojeluun ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen sekä elinkeinollisiin, yritystoimintaa edistäviin hankkeisiin. Maaseudun yritystuen kysyntä on toistaiseksi ollut hyvin laimeaa, johtuen osin myös alueelle saadun JTF- ja muun yritysrahoituksen ensisijaisesta markkinoinnista. Tukivuoden valvonnat saadaan tehtyä annetuissa määräajoissa.

Vihreän siirtymän hankkeiden määrä ei ole Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella lähtenyt kasvuun odotetulla tavalla, mikä näkyy mm. YVA-menettelyiden vähäisenä määränä. Merkittäviä vihreän siirtymän hankkeita ja palvelinkehityshankkeita on kuitenkin alueella valmisteilla ja osin toteutuksessa. Tuulivoimaa ei alueella edelleenkään pystytty merkittävästi toteuttamaan, mutta aurinkovoimaan liittyviä suunnitteluhankkeita on erilaisissa vaiheissa paljon.

Rajavesistöihin liittyvä yhteistyö Venäjän kanssa on rajoittunut vain välttämättömiin suoraan valtiosopimuksista johdettaviin tehtäviin. Saimaan kuivuustilanne edellytti vuoropuhelua Venäjän vesiviranomaisen kanssa kuivuustilanteen hallitsemiseksi. Ilmastotavoitteiden edistämiseksi on jatkettu työtä alueellisesti ja valtakunnallisesti. ELY-ilmastotiekartan toimeenpanemista on edistetty alueellisesti monin tavoin.

METSO-, VELMU-, HELMI- ja Veden vuoro (jatkossa Ahti) -ohjelmilla on saatu merkittävästi vahvistettua luonnonsuojelun, vesien- ja merenhoidon sekä vesistökunnostusten vaikuttavuutta. METSO-ohjelman toteuttamista rajoittaa määrärahojen väheneminen ja ohjelman tavoitteiden täyttyminen. Vesien- ja merenhoidossa päähuomio on ollut toimenpiteiden toteuttamisessa vesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Erityisesti on onnistuttu vesistökunnostusten aktivoinnissa. Kunnostuksiin on saatu mukaan uusia toimijoita ja hankkeet ovat monipuolisia. Ympäristönsuojelulain mukainen laitosvalvonta pystytään toteuttamaan valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelma on laadittu riskiperusteisesti valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti.

Tieverkon palvelutaso on pystytty säilyttämään panostamalla teiden korjauksiin ja hoitoon Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella. Tälle vuodelle myönnettyä valtakunnallista lisärahaa korjausvelan purkuun (yhteensä 200 M€, josta päällystämiseen 180 M€/KAS:n osuus 8,3 M€) on ohjattu teiden päällystämisiin. Ilman lisärahaa olisi pystytty päällystämään arviolta vain noin puolet eli 70-80 km tieverkkoa, kun nyt päästiin yli 140 km:iin. Myös siltojen korjauksiin on edelleen panostettu. Valtakunnallisesti siltojen korjauksiin kohdistettiin 200 M€:n korjausvelkarahoituksesta 20 M€. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella pystyttiin tänä vuonna korjaamaan/uusimaan kymmenen siltaa.

Talvihoidon tasoa nostettiin muutama vuosi sitten vilkkaimmalla tieverkolla ja elinkeinoelämän kuljetusreiteillä. Tienkäyttäjien tyytyväisyys etenkin raskaan liikenteen osalta teiden talvihoitoon on kuitenkin jäänyt aiempaa huonommalle tasolle, vaikka se on yksityishenkilöiden osalta pysynyt Suomen kärjessä. Kaiken kaikkiaan tienkäyttäjien tyytyväisyydestä tultaneen pääsemään. Myös henkilövahinko-onnettomuuksien vähennystavoitteeseen tultaneen pääsemään.

Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa, Suomen ja Venäjän välinen liikenne väheni huomattavasti koronaa edeltäneeseen aikaan verrattuna. Raskaan liikenteen määrät ovat voimakkaasti pudonneet alueen valtatieverkolla. Suomen ja Venäjän välisestä autoliikenteestä 75 % kulki ennen Ukrainan sotaa Kaakon kolmen vilkkaimman rajanylityspaikan kautta (Nuijamaa, Vaalimaa ja Imatra). Lopulta raja suljettiin toistaiseksi kokonaan, joten Suomen ja Venäjän välinen liikenne on kokonaan loppunut. Yhteistyö Venäjän kanssa väyläverkon kehittämiseksi rajan molemmin puolin on toistaiseksi loppunut. Paluuta entiseen on mahdotonta ennustaa. Kuntien ja kaupunkien kanssa on pyritty kehittämään toimivia joukkoliikennetkaisuja sekä edistetty kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Joukkoliikenteen tämän hetken suurin haaste on koronan aiheuttama muutos ihmisten liikkumiseen ja työssäkäyntiin sekä vähentyneet joukkoliikenteen määrärahat.

Yksityisteiden avustamisen tarve on akuutti. Valitettavasti yksityisteiden avustamismäärärahat tulevat tulevina vuosina laskemaan huomattavasti, joten valtio ei pysty vastaamaan tiekuntien avustushakemuksiin tarpeita vastaavalla tavalla.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella on jatkettu toimia toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen erityistilanteissa. Valmiustoimikunta kokoontuu säännöllisesti tilannekuvan päivittämiseksi ja siihen reagoimiseksi. Alueelliseen ja valtakunnalliseen valmiustyöhön sekä

valmiusharjoituksiin on osallistuttu aktiivisesti. Palvelukyky ei ole ollut missään vaiheessa vaarantunut ja poikkeustilanteista aiheutuneita erityistehtäviä on pystytty hoitamaan.

1.2.2 Strategisten tavoitteiden edistäminen alueella

Kestävä kasvu

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen uuden kolmesta maakunnasta koostuvan toimialueen elinkeinorakenne vaihtelee. Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan osalta elinkeinorakenne on melko kapea. Päijät-Hämeen osalta elinkeinorakenne on monipuolinen ja toimialat eivät ole kovin suhdanneherkkiä. Tulevan menestyksen ehtona on elinkeinoelämän monipuolistaminen koko toimialueella, johon elinvoimakeskus tuo oman panoksensa monin eri tavoin. Työllisyystilanne on haastava koko toimialueella. Kohtaanto-ongelmat sekä osaamisen ja koulutuksen uudistamistarpeet korostuvat rakennemuutoksessa. Uutta vihreää osaamista, kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä, toimivaa ammatillista koulutusta, TKI-tutkimusta sekä ylläalueellista toimintaa yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa tarvitaan, jotta elinkeinorakenteen monipuolistuminen mahdollistuu. Elinvoimakeskus tukee yritysten kehittämistä ja uudistumista. Tarjoamme rahoitusta sekä asiantuntija-apua yrityksille, jotka pyrkivät kestäviin älykkäisiin ratkaisuihin ja innovaatioihin. Esimerkiksi automaatio, digitalisaatio ja ympäristöystävälliset tuotantomenetelmät ovat keskeisiä alueita. Elinvoimakeskus voi tukea hankkeita, jotka yhdistävät muotoilua, teknologiaa ja kestävyyttä. Elinvoimakeskus voi tarjota rahoitusta ja tukea älykkään erikoistumisen mukaisille hankkeille. Tämä voi sisältää esimerkiksi TKI-toimintaa ja yritysten kehittämistä. Yhteistyöllä ja oikein kohdennetuilla resursseilla saamme toimialueella tutkimus- ja innovaatiotyöstä enemmän irti.

Elinvoimakeskus tukee ruokaketjun kestävyyttä, turvallisuutta ja paikallista ruoantuotantoa. Edistämme hankkeita, jotka parantavat ruoan tuotannon, jakelun ja kulutuksen kestävyyttä. Esimerkiksi lähiruoka, luomutuotanto ja ruokahävikin vähentäminen ovat tärkeitä painopisteitä. Päijät-Hämeessä on vahvoja elintarvikeklusterin toimijoita, tuotannon laajentamista ja kehityshankkeita. Maaseutusuunnitelmaa on toteutettu aktiivisesti avaamalla rahoitushakuja koko ohjelman toimenpiteisiin ja viestimällä niistä aktiivisesti. Liikennejärjestelmään, satamien toimintaedellytyksiin ja vientiteollisuuden logistiikkaan liittyvät jatkuvat toimintaympäristömuutokset koettelevat aluetta. Elinkeinoelämän menestymiselle toimivat tietoliikenneyhteydet, sujuvat väylät ja toimiva liikennejärjestelmä luovat tärkeän perustan. Puolustusvoimien läsnäolo toimialueella tuo monia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle.

Puhdas siirtymä

Ilmastonmuutoksen hillinnän, sopeutumisen ja varautumisen työssä maakuntatasolla on tärkeää lisätä tietoisuutta ilmatoriskeista jokaisessa alueen maakunnassa. Aluetta haastaa puhtaaseen siirtymään liittyvien investointien vaikeus erityisesti tuulivoiman osalta itärajan tuntumassa. Vahvistamme ilmastoteemojen kytkeä osaksi verkostomaista aluekehittämistyötä ja siihen liittyvää strategista ennakkointia. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja varautumisen tulee saada osaksi normaalia työtä eri julkishallinnon sektoreilla, yrityksissä ja varautumisryhmissä.

Metsäteollisuuden haasteina on raaka-ainepula Venäjän tuonnin loputtua sekä metsien käytön ja luonnon monimuotoisuuden yhteensovittaminen. Perusteollisuuden ja logistiikan varaan voidaan kuitenkin jatkossakin rakentaa alueen menestystä ja hyvinvointia.

Alueen liikennejärjestelmä tukeutuu kestäviin liikkumistapoihin mahdollistaen sujuvat ja turvalliset henkilöliikenteen matkat ja elinkeinoelämän kuljetukset. Elinvoimakeskus edistää painopisteeseen liittyvien tavoitteiden saavuttamista omalla ilmastotyöllään sekä huomioimalla kestävyuden eri näkökulmia virkatyössä.

Elinkeinoelämän uudistuminen ja työn murros voivat tuoda uutta väestövirtaa alueelle. Tästä on hyvänä esimerkkinä akkuklusteri. Se on monialaisena kokonaisuutena yksi potentiaalinen alueen tulevan kasvun mahdollistaja, jonka edistämiseen elinvoimakeskus osallistuu monin eri tavoin. Monimuotoinen luonto ja vetovoimainen ympäristö, eri vesistöt ja alueen

kansallispuistot lisäävät alueen kestävyyttä ja asukkaiden hyvinvointia. Ne myös houkuttelevat uusia muuttajia ja ovat alueen tulevan menestymisen kannalta erittäin tärkeitä.

Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialueen geopoliittinen asema on johtamassa tilanteeseen, jossa alueen itäisten maakuntien yhdenvertaisuus muuhun maahan verrattuna vaarantuu. Saman aikaisesti turvallisuuden tunne on heikentynyt koko väestössä. Elinvoimakeskuksen maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvät tehtävät ovat tärkeitä hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi, jota elinvoimakeskuksen tarkastus- ja valvontatyö edistää. Elinvoimakeskuksen osaltaan kehittämä alueen hyvä elinympäristö ja sen vaaliminen edistää myös hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta. Alueella on hyvät lähtökohdat kestävien matkaketjujen syntymiseen johtuen toimivista raideliikenteen ja joukkoliikenteen runkoyhteyksistä. Jatkuva toimialueen ylittävä liikenneturvallisuus- ja liikennejärjestelmätyö huomioi aluetta tasapuolisesti. Liikkumisen sujuvoittamiseen ja liikenneturvallisuuteen liittyen tehdään laaja-alaista kehittämistyötä alueen toimijoiden kanssa. Painopisteeseen liittyvien asioiden edistämiseksi korostuu poikkihallinnollinen sidosryhmäyhteistyö.

Kun toimenpiteitä suunnataan itäisen Suomen kohentamiseksi, on tärkeää muistaa, että Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue on etenkin sen itäisten maakuntien osalta kärsinyt viime vuosien geopoliittisen tilanteen muutosten vaikutuksista kaikkein eniten. Alue kuitenkin kuuluu EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman osalta eteläiseen suuralueeseen, jolloin käytettävissä oleva rahoitus on huomattavan pientä verrattuna itäiseen tai pohjoiseen Suomeen. Alueen yhdenvertaisten kehittämismahdollisuuksien turvaamisen kannalta on tärkeää etsiä monialaisella yhteistyöllä keinoja kestäväen kasvun ja hyvinvoinnin edistämiseen, mihin elinvoimakeskus toiminnallaan aktiivisesti pyrkii.

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

Geopoliittisen tilanteen vaikutukset leimaavat Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen aluetta vahvasti. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti alueen elinvoimaan, investointeihin, elinkeinoelämään ja ihmisten arkeen vahvistaen rakennemuutoksen vaikutuksia entisestään. Geopoliittisen tilanteen vuoksi kokonaisturvallisuuden merkitys kasvaa ja alueen varautumisen tarve lisääntyy, mikä vaikuttaa myös elinvoimakeskuksen toimintaan. Saman aikaisesti turvallisuuden tunne heikentyy. Tässä painopisteessä on tärkeää huomioida myös valtakunnan kriittisen infrastruktuurin ja keskeisten rajanylityspaikkojen sijainti alueella. Vireillä ja suunnitteilla olevat hankkeet vähentävät energiahuollon haavoittuvuutta. Varautumisen ja kokonaisturvallisuuden turvaamiseen liittyen tarvitaan laajaa poikkihallinnollista yhteistyötä, jossa elinvoimakeskuksella on merkittävä rooli eri verkostojen vetäjänä tai niihin osallistujana. Elinvoimakeskus osallistuu aktiivisesti maakuntien varautumisen yhteistyöelimiin. Erityinen huomio varautumistyössämme kohdistuu yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisiin toimintoihin kuten valtakunnallisesti Kaakkois-Suomen elinvoimakeskukseen keskitettyihin vesihuoltotehtäviin.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Elinvoimakeskukset toteuttavat osaltaan valtion talousarviossa 2026 asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita:

- Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistään talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia (OKM)
- Koulutustarjonta vastaa uuden työvoiman tarvetta ja toimialan palvelurakenne vastaa väestömuutokseen (OKM)
- Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat (OKM)
- Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä (OKM)
- Liikkuva elämäntapa vahvistuu (OKM)
- Biotalous tuottaa merkittävää arvonlisää ja kannattavaa yritystoimintaa (MMM)
- Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta (MMM)
- Tietovarannoista ja tutkimuksesta vakautta ja vaurautta (MMM)
- Digitalisaatio ja datatalous luovat kestäväää kasvua sekä vahvistavat luottamusyhteiskuntaa (LVM)
- Tulevaisuuden liikennejärjestelmä on turvallinen, tietopohjainen ja kestävä (LVM)
- Dataan perustuvat liikenteen palvelut ovat tehokkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin (LVM)
- Digitaaliset yhteydet ja liikennejärjestelmä parantavat Suomen kilpailukykyä sekä kansainvälistä saavutettavuutta (LVM)
- Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu (TEM)
- Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee (TEM)
- Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita (TEM)
- Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen (YM)
- Vihreä siirtymä on kasvun perusta (YM)
- Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa (YM)

Lisäksi seuraavia tavoitteita:

Elinvoimakeskukset toimeenpaneavat osaltaan vuosille 2025–2027 hyväksyttyä Team Finland (TF) -strategiaa ja johtavat alueellista TF-työtä.

Elinvoimakeskukset toimeenpaneavat osaltaan Suomen kestäväan kasvun ohjelmaa varmistaen ohjelman toimeenpanon tuloksellisuuden ja lainmukaisuuden RRF-toimeenpanon edellyttämällä tukiviranomaisen vastuilla, joista säädetään laissa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista. valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022).

3 Tulostavoitteet

Tässä luvussa esitellään elinvoimakeskusten tulostavoitteet. Tulostavoitekokonaisuudet on soveltuvin osin viety elinvoimakeskusten strategian tavoitteiden mukaisten väliotsikoiden alle. Tulostavoitteiden toteutumista seurataan puolivuositain liikennevalomallia hyödyntäen (ks. tarkemmin luku 5).

Kestävä kasvu

A1: Kehitämme elinkeinorakennetta monipuolisemmaksi ja kansainvälisemmäksi tukemalla uudistuvaa ja kasvavaa yritystoimintaa

Pk-yritysten uudistumista ja kasvua tuetaan yhä vaikuttavammalla rahoituksen, asiakas- ja palveluohjauksen sekä työelämän laadun ja tuottavuuden edistämistoimien yhteistyöllä alueellisissa yrityspalveluekosysteemeissä.

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus laatii oman alueensa yrityspalveluekosysteemin kuvauksen, jossa tunnistetaan keskeiset yhteistyökumppanit – kuten kunnat, työvoimaviranomaiset, korkeakoulut ja muut toimijat – sekä määritellään selkeät tavoitteet asiakas- ja palveluohjauksen, rahoituksen sekä työelämän laadun ja tuottavuuden kehittämiseksi.

Tavataan yrityspalvelusidosryhmien kanssa säännöllisesti, osallistutaan seudulliseen yrityspalveluyhteistyöhön ja kehitetään sitä edelleen. Jatketaan klustereiden kehittämistä ja tukemista valtion avulla, aktivoinnilla ja rahoituksella (Meriklusteri, viljaklusteri, sähköisen liikenteen klusteri, sportHub, Nato- ja puolustusklusteri, puu- ja muotoilualan innovaatiokeskus). Tehdään ylimaakunnallista yhteistyötä, otetaan kasvupalveluhankkeen työkalut käyttöön ja jalkautetaan ne työelämänlaadun kehittämiseen liittyen. Tunnistetaan TKI-toimien merkitys ja pyritään tunnistamaan ja toteuttamaan kasvutoimia alueella, osallistutaan myös valtakunnalliseen toimintaan.

Tiivistetään asiakas- ja palveluohjauksen sekä rahoituksen sisäistä yhteistyötä ja alueellista viestintää, järjestetään säännöllisesti aluekohtaisia kokouksia ja tunnistetaan ja viedään käytäntöön toiminnan kehittämisen kohteita, joilla tavoitellaan vaikuttavampaa yhteistyötä. Valmistellaan yhteistyössä yritysrahoitusstrategia ja kehittämishankkeiden hakupainotukset. Otetaan käyttöön alueilla olevia hyviä käytäntöjä.

Tavoite 2027

Elinvoimakeskus hyödyntää oman alueensa yrityspalveluekosysteemin kuvausta, jossa on tunnistettu keskeiset yhteistyökumppanit. Tavataan yrityspalvelusidosryhmien kanssa säännöllisesti, Osallistutaan seudulliseen yrityspalveluyhteistyöhön ja kehitetään sitä edelleen.

Kasvupalveluhankkeen työkalut on otettu käyttöön ja jalkautettu ne soveltuvin osin.

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (maaseudut, saaristot, kaupungit)

Tavoite 2026

Maaseudun yritysrahoituksella tuetaan maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistumista. Tavoitteena on luoda uutta yritystoimintaa, lisätä olemassa olevien yritysten kilpailukykyä sekä mahdollistaa maaseudulla harjoitettavan yritystoiminnan innovatiivisuus ja verkostoituminen. Yritystukien lisäksi yritysryhmähankkeita hyödynnetään yritysten kilpailukyvyn lisäämisessä.

Yrityksiä kannustetaan kehittämään toimintaansa ja siten luomaan alueelle uutta elinvoimaa. Uusien, alueen elinkeinotoimintaa monipuolistavien, yritysten perustamista edistetään. Yrityksiä aktivoidaan yhteistyössä kumppanuusverkoston kanssa hyödyntämään erilaisia rahoitusmahdollisuuksia toimintansa kehittämisessä. Yrityspalveluja kehitetään Team Finland -toimijoiden ja seudullisten yrityspalvelujen sekä oppilaitosten ja Leader-ryhmien kanssa. Tavoitteena on tarjota entistä tehokkaammin ratkaisukeskeisiä rahoitus- ja kehittämispalveluja yrityksille.

Verkostotoiminnassa sekä hankerahoituksessa arvostetaan uudistumista synnyttävää elinkeinollista kehittämistä sekä klusteripohjaisten verkostojen (esim. puolustusteollisuus-, metalli-, ruoka-, puutuote- ja hyvinvointialat) syntymistä ja vahvistumista.

Tavoite 2027 Sama kuin vuonna 2026.

Elinvoimakeskusten yritysrahoitusta (yrityksen kehittämisavustus ja maaseudun yritysrahoitus) saaneiden yritysten liikevaihto kasvaa

Mittayksikkö
liikevaihtokerroin
(suhdeluku)

Tav 2026
≥ 26

Tav 2027
≥ 27

Tav 2028

Tav 2029

Investointien edistämisen yhteistyö ja tilannekuva alueellisista investoinneista on vahvistunut

Tavoite 2026

Tehdään yhteistyötä alueellisten kumppaneiden kanssa, kerätään tiedot ja toimitetaan kootusti TEM:lle: kunnat, kehittämissyhtiöt, kauppakamarit, yrittäjäjärjestöt, Business Finland, Finnvera, EK.

Investointien saamista alueelle tehostetaan ja Invest in -yhteistyötä kuntien ja kaupunkien sekä elinkeinoyhtiöiden kanssa jatketaan ja luodaan vakiintuneimpia toimintamalleja. Rahoituksen kanavoimista elinvoimaa parantaviin investointeihin edistetään myöntövaltuuksien ja tukialueiden puitteissa. Investointien tilannekuvaa kootaan elinvoimakeskuksessa keskitetysti vastuuhenkilön toimesta. Vastuuhenkilö lisäksi kokoaa myös erillisen tehtävänannon mukaisesti merkittävät (>10 M€ ja mahdollisesti 1-10 M€) teolliset investointipäätökset maakunta/kunta tasolla sekä potentiaaliset suunnitelmat, mitkä ovat edenneet esim. lupamenettelyvaiheeseen.

Huomioidaan Kasvupalveluhankkeessa kehitettävät työkalut ja toimintamallit. Yrityspalvelujen ja rahoitustoiminnon yhteistoimintaa kehitetään asiakaskokemuksen parantamiseksi. Yhteistyömallia kehitetään yhteistyössä alueellisten kumppaneiden kanssa.

Tavoite 2027

Tehdään yhteistyötä alueellisten kumppaneiden kanssa, kerätään tiedot ja toimitetaan kootusti TEM:lle: kunnat, kehittämissyhtiöt, kauppakamarit, yrittäjäjärjestöt, Business Finland, Finnvera, EK.

Investointien saamista alueelle tehostetaan ja Invest in -yhteistyötä kuntien ja kaupunkien sekä elinkeinoyhtiöiden kanssa jatketaan ja parannetaan. Rahoituksen kanavoimista elinvoimaa parantaviin investointeihin edistetään myöntövaltuuksien ja tukialueiden puitteissa.

Huomioidaan Kasvupalveluhankkeessa kehitettävät työkalut ja toimintamallit. Valmistaudutaan uuteen EU-ohjelmakauteen ja pyritään varmistamaan rahoitusinstrumentit investointien tukemiseen, vuonna 2026 toteutettu yhteistoiminnan kehittäminen yrityspalvelujen ja rahoitustoiminnon välillä tukee osaltaan uuteen EU-ohjelmakauteen valmistautumista.

Rakennemuutostilanteiden aktiivinen ja kokonaisvaltainen hallinta valtion edustajana alueilla, tilannekuvan ylläpito, ennakointi alueen keskeisistä toimialoista, niiden kehitysnäkymistä ja työvoimatarpeista

Tavoite 2026

Pidämme aktiivisesti yllä rakennemuutostilanteiden tilannekuvaa alueella ilmenevien tarpeiden ja tilanteiden mukaisesti. Ennakoimme yhdessä kasvupalvelujen kanssa alueen keskeisten toimialojen muutostarpeita, kehitysnäkymiä ja työvoimatarpeita. Valtion edustajana alueella johdamme lähtökohtaisesti rakennemuutostilannetta tarkastelevaa koordinaatioryhmää tai muun tahon koordinoimissa, osallistumme koordinoitiin samalla ministeriön osuuden työskentelyyn varmistaen.

Roolit tarkennetaan äkillisten rakennemuutostilanteiden myötä perustetuissa koordinaatioryhmissä. Koordinaatioryhmätyöskentely on keskeinen osa rakennemuutoksen hallinnan prosessia, alkaen rakennemuutoksen havaitsemisesta (ja ryhmän perustaminen) jälkitoimiin saakka. Positiivisiin rakennemuutostilanteisiin oleellista on tiedon jakaminen (ennakointiprosessit hyödyntäen) ja käytettävissä olevien resurssien mahdollisimman tehokas hyödyntäminen. Tietotuotteina prosessia tukemassa ovat sekä vuosikelloon kytkeytyvät tuotteet (kuten työvoimabarometri, alueelliset kehitysnäkymät) että elinvoimakeskusten sidosryhmille tuottamat muut tietopalvelutuotteet (kuten toimialakartoitukset ja tilannekohtaiset raportit ja selvitykset kuten toimintaympäristön analyysi (tilannekuva) ja mahdolliset tulevaisuuden skenaariot (ennakointi).

Tavoite 2027

Pidämme aktiivisesti yllä rakennemuutostilanteiden tilannekuvaa alueella ilmenevien tarpeiden ja tilanteiden mukaisesti. Ennakoimme yhdessä kasvupalvelujen kanssa

alueen keskeisten toimialojen muutostarpeita, kehitysnäkymiä ja työvoimatarpeita. Valtion edustajana alueella johdamme lähtökohtaisesti rakennemuutostilannetta tarkastelevaa koordinaatioryhmää tai muun tahon koordinoitua, osallistumme koordinoitiin samalla ministeriön osuuden työskentelyyn varmistuen.

Roolit tarkennetaan äkillisten rakennemuutostilanteiden myötä perustetuissa koordinaatioryhmissä. Koordinaatioryhmätyöskentely on keskeinen osa rakennemuutoksen hallinnan prosessia, alkaen rakennemuutoksen havaitsemisesta (ja ryhmän perustaminen) jälkitoimiin saakka. Positiivisiin rakennemuutostilanteisiin oleellista on tiedon jakaminen (ennakointiprosessit hyödyntäen) ja käytettävissä olevien resurssien mahdollisimman tehokas hyödyntäminen. Tietotuotteina prosessia tukemassa ovat sekä vuosikelloon kytkeytyvät tuotteet (kuten työvoimabarometri, alueelliset kehitysnäkymät) että elinvoimakeskuksen sidosryhmille tuottamat muut tietopalvelutuotteet (kuten toimialakartoitukset ja tilannekohtaiset raportit ja selvitykset kuten toimintaympäristön analyysi (tilannekuva) ja mahdolliset tulevaisuuden skenaariot (ennakointi)).

Kansainvälistä osaamista hyödyntämällä edistetään yritysten kasvua ja kansainvälistymistä

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus toimii Work in Finland -yksikön alueellisena yhteystahona ja koordinoi WiF:in kansainvälisen rekrytinnin palvelutuotteiden tiedottamista ja jalkauttamista yhteistyössä oman alueensa työvoimaviranomaisten, kuntatoimijoiden ja alueellisten yrityspalvelujen kanssa. Elinvoimakeskus lisää työnantajien tietoisuutta mahdollisuuksista hyödyntää kansainvälistä osaamista ratkaisuna työvoimapolun.

Elinvoimakeskus järjestää verkostokokouksia ja webinaareja ajankohtaisista teemoista liittyen kansainvälisen rekrytinnin ja asettautumisen palveluiden tarjoamiseen kansainvälisille osaajille.

Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi ja alueen elinvoiman lisäämiseksi elinvoimakeskus päivittää säännöllisesti alueellista työluupalinjalusta alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmässä.

Elinvoimakeskus toimii Maahanmuuttaneiden toimiva arki Suomessa -teeman välittävänä toimielimenä tiiviissä yhteistyössä OKM:n, TEM:n ja STM:n kanssa ja ohjaa hankkeita vaikuttamaan ja tulokselliseen toteutukseen.

Yhteistyö korkeakoulujen ja ammatillisten koulutuksen järjestäjien kanssa perustuu kolmelle toisistaan tukevalla osa-alueella. Ensinnäkin koulutuksen järjestäjät tuottavat tietoa kansainvälisten opiskelijoiden tutkintorakenteesta ja -suorituksista, jonka elinvoimakeskus yhdistää alueelliseen työvoima- ja osaamistarvetietoon muodostaen kahdensuuntaisen analyysin. Toiseksi, yhteistyössä kehitetään konkreettisia työelämäpolkuja, kuten harjoittelu- ja kielivalmennusmalleja, oppisopimusratkaisuja sekä tukea yrittäjyyteen. Kolmanneksi yhteistyö perustuu sovittuihin rakenteisiin, kuten alueellisiin ennakointiverkostoihin, työryhmiin ja toimintasuunnitelmiin, jotka mahdollistavat jatkuvan yhteiskehittämisen kansainvälisten osaajien työllistymisen ja integraation edistämiseksi.

Elinvoimakeskuksen yrityspalveluissa ja -kontaktioinneissa huomioidaan kansainvälisen osaamisen merkitys yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä sekä edistetään yritysten kyvykkyyttä vastaanottaa ja hyödyntää toiminnassaan kv. taustaisia osaajia ja työvoimaa. Työssä hyödynnetään Kasvupalvelut-hankkeessa kehitettäviä palveluita ja toimintamalleja.

- Elinvoimakeskuksen alueellisen koordinaation myötä työnantajien kansainvälisen rekrytinnin palveluohjaus ja -polutus eri toimijoiden välillä on tehostunut.

- Tietopohja kansainvälisestä rekrytinnista kasvaa ja sen hyödyt tulevat ilmeisemmäksi alueen elinkeinoelämälle.

- Alueen pitovoimaa on edistetty toimijoita yhteen saattamalla ja hyviä käytänteitä jakamalla.

- Lisäksi elinvoimakeskus tekee työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton alueellista ennakointia osaksi valtakunnallista tilannekuvaa.

Tavoite 2027

Elinvoimakeskus toimii Work in Finland -yksikön alueellisena yhteystahona ja koordinoi WiF:in kansainvälisen rekrytinnin palvelutuotteiden tiedottamista ja jalkauttamista yhteistyössä oman alueensa työvoimaviranomaisten, kuntatoimijoiden

ja alueellisten yrityspalvelujen kanssa. Elinvoimakeskus lisää työnantajien tietoisuutta mahdollisuuksista hyödyntää kansainvälistä osaamista ratkaisuna työvoimapulaan.

Elinvoimakeskus järjestää verkostokokouksia ja webinaareja ajankohtaisista teemoista liittyen kansainvälisen rekrytoinnin ja asettautumisen palveluiden tarjoamiseen kansainvälisille osaajille.

Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi ja alueen elinvoiman lisäämiseksi elinvoimakeskus päivittää säännöllisesti alueellista työulapalinjausta alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmässä.

Elinvoimakeskus toimii Maahanmuuttaneiden toimiva arki Suomessa -teeman välittävänä toimielimenä tiiviissä yhteistyössä OKM:n, TEM:n ja STM:n kanssa ja ohjaa hankkeita vaikuttavaan ja tulokselliseen toteutukseen.

Yhteistyö korkeakoulujen ja ammatillisten koulutuksen järjestäjien kanssa perustuu kolmelle toisiaan tukevalla osa-alueella. Ensinnäkin koulutuksen järjestäjät tuottavat tietoa kansainvälisten opiskelijoiden tutkintorakenteesta ja -suorituksista, jonka elinvoimakeskus yhdistää alueelliseen työvoima- ja osaamistarvetietoon muodostaen kahdensuuntaisen analyysin. Toiseksi, yhteistyössä kehitetään konkreettisia työelämäpolkuja, kuten harjoittelu- ja kielivalmennusmalleja, oppisopimusratkaisuja sekä tukea yrittäjyyteen. Kolmanneksi yhteistyö perustuu sovittuihin rakenteisiin, kuten alueellisiin ennakointiverkostoihin, työryhmiin ja toimintasuunnitelmiin, jotka mahdollistavat jatkuvan yhteiskehittämisen kansainvälisten osaajien työllistymisen ja integraation edistämiseksi.

Elinvoimakeskuksen yrityspalveluissa ja -kontaktinneissa huomioidaan kansainvälisen osaamisen merkitys yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä sekä edistetään yritysten kyvykkyyttä vastaanottaa ja hyödyntää toiminnassaan kv. taustaisia osaajia ja työvoimaa. Työssä hyödynnetään Kasvupalvelut-hankkeessa kehitettäviä palveluita ja toimintamalleja.

- Elinvoimakeskuksen alueellisen koordinaation myötä työnantajien kansainvälisen rekrytoinnin palveluohjaus ja -polutus eri toimijoiden välillä on tehostunut.

- Tietopohja kansainvälisestä rekrytoinnista kasvaa ja sen hyödyt tulevat ilmeisemmäksi alueen elinkeinoelämälle.

- Alueen pitovoimaa on edistetty toimijoita yhteen saattamalla ja hyviä käytänteitä jakamalla.

- Lisäksi elinvoimakeskus tekee työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton alueellista ennakointia osaksi valtakunnallista tilannekuvaa.

Väestön koulutus- ja osaamistaso edistää alueen kestävää kasvua ja työllisyyttä

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus kokoaa tietoa alueen työvoima- ja osaamistarpeista monikanavaisesti ja monilähteisesti, hyödyntäen myös tekoälyä. Tietotuotteita julkaistaan ja kehitetään eri kohderyhmille ja kokonaiskuvaa luodaan tulokinnan kautta yhdessä sidosryhmien kanssa. Kehitetään ilmiöperusteista ennakointiin mallintamista yrityspalveluiden, jatkuvan oppimisen, elinikäisen oppimisen ja ohjauksen sekä työelämän kehittämisen haasteiden tunnistamiseen.

Elinvoimakeskuksen mukaan valtakunnallista ja alueellista työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointia tulisi yhteensovittaa säännöllisellä yhteistyöllä sekä ennakointimallinnuksilla. Tarvetta olisi erityisesti toimialakohtaisiin yhteistarkasteluihin lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Lisäksi tietotuotteiden yhteiskehittämisessä tulisi hyödyntää digitalisaation ja tekoälyn luomia mahdollisuuksia laajojen ennakointiaineistojen koontiin ja analysointiin.

Alueellisten ennakointiverkostojen toimintaa koordinoidaan ja kehitetään yhteistyössä aluetoimijoiden kanssa. Ennakointiverkostojen kehittäminen etenee maakunnittain eri lähtökohdista. Tavoitteena on vahvistaa alueellisten verkostojen toimintaa kunkin maakunnan tarpeiden mukaisesti sekä lisätä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä alueiden välillä.

Elinvoimakeskus kokoaa jatkuvan oppimisen verkoston, johon kutsutaan mukaan alueen koulutuksen järjestäjät, työelämän edustajat ja muut keskeiset toimijat. Verkosto kartoittaa alueen osaamistarpeet ja suunnittelee yhteisiä toimintatapoja tiedonvaihdon ja kehittämisen tueksi. Tavoitteena on rakentaa avoin ja

vuorovaikutteinen yhteistyöalusta, jossa jatkuvan oppimisen ratkaisut vastaavat alueen työelämän muuttuviin tarpeisiin.

Työelämän kehittämisstrategiaa toteutetaan alueellisesti, alueelliset verkostot tarkastellaan ja yhteensovitetään tarvittavin osin koko elinvoimakeskuksen alueella.

Elinikäisen oppimisen ja ohjauksen -verkoston koordinointi kokoa oppilaitokset, yritykset ja julkisen sektorin tiiviiseen yhteistyöhön, jotta ohjauspalvelut ovat saavutettavia ja vaikuttavia. Yhteistyön avulla luodaan yhtenäinen palvelukokonaisuus, joka tukee elinikäistä oppimista ja ohjausta, työelämävalmiuksia ja yrittäjyyttä. Tietoon perustuva johtaminen ja jatkuva tilannekuva varmistavat, että verkoston toiminta vastaa alueen elinkeinoelämän ja yhteiskunnan tarpeisiin. Mikäli elinvoimakeskus laatii alueellisia toimeenpanosuunnitelmia elinikäiseen ohjaukseen ja/tai jatkuvaan oppimiseen, on ne tarkoituksenmukaista sovittaa yhteen valtakunnallisiin linjauksiin, esim. Kansallinen korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia 2030 "Maailman osaavimman ja sivistyneimmän kansan kotimaaksi" ja ELO-foorumin elinikäisen ohjauksen strategia vuosille 2020–2028 valtakunnallinen elinikäisen ohjauksen strategia.

Verkostoyhteistyöllä ylläpidetään ja jaetaan maahanmuuton ja kotoutumisen alueellista tilannekuvaa ja edistetään eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Keskeisiä elinvoimakeskuksen johtamia verkostoja ovat maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä, kotoutumisen kumppanuusohjelma ja työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton verkostot.

Yrityspalvelujen verkostoyhteistyötä jatketaan Team Finland -palvelumallin mukaisesti huomioiden yhteistyö kuntien ja kaupunkien sekä työllisyysalueiden ja kehitysyhtiöiden kanssa. Alueiden yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä edistetään esim. yhteisten kasvusparrausten ja hankeneuvonnan avulla.

Alueella on YSE-keskusteluissa otettu harkitusti mukaan myös muita kokonaiskuvan kannalta oleellisia tahoja kuten hyvinvointialueet ja aluehallintovirasto (jatkossa Lupa- ja valvontavirasto). Elinvoimakeskus koordinoi ja kehittää YSE-keskusteluja myös jatkossa.

Tavoite 2027

Elinvoimakeskus vahvistaa alueen työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointia hyödyntämällä monikanavaista tiedonkeruuta ja tuottamalla vaikuttavia tietotuotteita, jotka tulkitaan yhdessä sidosryhmien kanssa. Vuonna 2027 laajennetaan ilmiöperusteisia ennakointiprosesseja. Valtakunnallista ja alueellista työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointia on yhteensovitettu säännöllisellä yhteistyöllä sekä ennakointimallinnuksilla. Tietotuotteiden yhteiskehittämisessä hyödynnetään digitalisaation ja tekoälyn luomia mahdollisuuksia laajojen ennakointiaineistojen koontiin ja analysointiin.

Alueellisten ennakointiverkostojen toimintaa koordinoidaan ja kehitetään yhteistyössä aluetoimijoiden kanssa. Tavoitteena on vahvistaa alueellisten verkostojen toimintaa kunkin maakunnan tarpeiden mukaisesti sekä lisätä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä alueiden välillä.

Jatkuvan oppimisen verkoston toimintaa syvennetään järjestämällä säännöllisiä työpajoja ja kehittämisfoorumeita, joissa jaetaan kokemuksia ja hyviä käytäntöjä. Tietoa osaamistarpeista päivitetään jatkuvasti ja sitä hyödynnetään jatkuvan oppimisen alueellisten palveluiden kehittämisessä. Yhteistyön vaikuttavuutta arvioidaan palautteen ja konkreettisten tulosten perusteella, ja toimintamalleja kehitetään edelleen vastaamaan alueen tulevaisuuden osaamishaasteisiin.

Elinikäisen oppimisen ja ohjauksen -verkoston koordinointi lisää vaikuttavuutta oppilaitosten, yritysten ja julkisen sektorin monialaisella ja systemaattisella yhteistyöllä. Yhteistyön avulla päivitetään yhtenäistä palvelukokonaisuutta, joka tukee elinikäistä oppimista ja ohjausta, työelämävalmiuksia ja yrittäjyyttä. Tietoon perustuva johtaminen ja jatkuva tilannekuva varmistavat, että verkoston toiminta vastaa alueen elinkeinoelämän ja yhteiskunnan tarpeisiin – tulevaisuus tehdään yhdessä.

Verkostoyhteistyöllä ylläpidetään ja jaetaan maahanmuuton ja kotoutumisen alueellista tilannekuvaa ja edistetään eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Keskeisiä elinvoimakeskuksen johtamia verkostoja ovat maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä, kotoutumisen kumppanuusohjelma ja työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton verkostot.

Yrityspalvelujen verkostoyhteistyötä jatketaan Team Finland palvelumallin mukaisesti

huomioiden yhteistyö kuntien ja kaupunkien sekä työllisyysalueiden ja kehitysyhtiöiden kanssa. Alueiden yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä edistetään esim. yhteisten kasvusparrausten ja hankeneuvonnan avulla.

Elinvoimakeskus koordinoi ja kehittää YSE-keskusteluja myös jatkossa.

Kasvuyrittäjyysohjelman, luovan talouden kasvustrategian ja kulttuuripoliittisen selonteon edistäminen

Tavoite 2026

Edistetään kasvuohjelmaa ja yritysten kasvua rahoitusinfojen ja yritysneuvonnan ja kontaktoinnin avulla. Luovan talouden kasvuun liittyen osallistutaan alueelliseen yhteistyöhön tarpeen mukaan. Hyödynnetään Kaakkois-Suomen resursseja ja oppeja mahdollisuuksien mukaan luovan puolen kehittämisessä. Tuetaan rahoituksen avulla myös luovan alan yrityksiä. Elinvoimakeskus tukee luovien alojen kansainvälistymistä liiketoiminnan kehittämismahdollisuuksista tietoa jakaen ja kehittämisinstrumenteista tiedottaen (ns. rahoitusinfot, jossa luovat alat huomioitu).

Toimenpiteillä vahvistetaan elinkeinojen uudistumista, kasvua ja kasvuyritysten työllisyys- ja kasvupotentiaalin vahvistumista.

Mittelstand-ohjelman ja Luovan talouden kasvustrategian yhteinen tavoite on yrityskoon kasvattaminen suurempiin yrityskokoluokkiin. Kulttuurialan vahvistamiseksi edistetään kulttuurialan toimintaa, verkostoja ja toimijoiden välistä yhteistyötä. Käytettävissä olevalla hankerahoituksella edistetään esimerkiksi luovan talouden, kulttuuripalveluiden, kulttuurihyvinvoinnin ja kulttuuriperinnön kehittämistä. Edistetään taiteen ja kulttuurin osallistavan käytön mahdollisuuksia kotouttamisessa. Elinvoimakeskukset jakavat osaamistaan kulttuuri- ja luovien alojen kehittämisessä (sisältäen kulttuurimatkailun) esimerkiksi liiketoiminnan, rahoituksen, verkostojen ja toimijoiden välisen yhteistyön osalta.

Kasvuyrittäjyysohjelmaa, luovan talouden kasvustrategiaa ja kulttuuripoliittista selontekoa edistetään verkosto- ja hanketoimintaa kehittämällä. Elinvoimakeskus edistää kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoa.

Kasvuyrittäjyyttä vahvistetaan kasvuyrittäjyysverkostoja hyödyntäen. Kulttuurihyvinvoinnin ja luovan talouden ekosysteemissä kohtaavat luovat toimijat, rahoittajat ja yrityspalvelut. Elinvoimakeskuksen yrityspalveluissa huomioidaan soveltuvin osin Business Finlandin ja Finnveran rahoituspolut. Kulttuurihankkeista tiedotetaan alueellisten elinkeinostrategioiden valmistelutyön aikana. Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan pilottihankkeita; esimerkiksi Kasvukiihdyttämöt (startupeille ja pk-yrityksille), luovan talouden rahoituslinjat ja kulttuurin saavutettavuuden digihankkeet.

Elinvoimakeskus toimii Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaamisen sekä Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen kohti yhdenvertaisuutta -teemojen välittävänä toimielimenä tiiviissä yhteistyössä OKM:n ja STM:n kanssa ja ohjaa hankkeita vaikuttavaan ja tulokselliseen toteutukseen.

Tavoite 2027

Toimenpiteillä vahvistetaan elinkeinojen uudistumista, kasvua ja kasvuyritysten työllisyys- ja kasvupotentiaalin vahvistumista. Mittelstand-ohjelman ja Luovan talouden kasvustrategian yhteinen tavoite on yrityskoon kasvattaminen suurempiin yrityskokoluokkiin. Kulttuurialan vahvistamiseksi edistetään kulttuurialan toimintaa, verkostoja ja toimijoiden välistä yhteistyötä. Käytettävissä olevalla hankerahoituksella edistetään esimerkiksi luovan talouden, kulttuuripalveluiden, kulttuurihyvinvoinnin ja kulttuuriperinnön kehittämistä. Edistetään taiteen ja kulttuurin osallistavan käytön mahdollisuuksia kotouttamisessa. Elinvoimakeskukset jakavat osaamistaan kulttuuri- ja luovien alojen kehittämisessä (sisältäen kulttuurimatkailun) esimerkiksi liiketoiminnan, rahoituksen, verkostojen ja toimijoiden välisen yhteistyön osalta. Elinvoimakeskus tukee luovien alojen kansainvälistymistä liiketoiminnan kehittämismahdollisuuksista tietoa jakaen ja kehittämisinstrumenteista tiedottaen (ns. rahoitusinfot, jossa luovat alat huomioitu).

Kasvuyrittäjyysohjelmaa, luovan talouden kasvustrategiaa ja kulttuuripoliittista selontekoa sekä selonteon toimeenpanoa edistetään mm. verkosto- ja hanketoimintaa kehittämällä.

Elinvoimakeskus toimii Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaamisen sekä Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen kohti yhdenvertaisuutta -teemojen välittävänä toimielimenä tiiviissä yhteistyössä OKM:n ja STM:n kanssa ja ohjaa hankkeita vaikuttavaan ja tulokselliseen toteutukseen.

**TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuviin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa:
Elinvoimakeskusten liidit muille TF-toimijoille**

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 80	Tav 2027 ≥ 90	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	------------------	------------------	----------	----------

**TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuviin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa:
KasvuCRM:ään kirjatut kv-neuvonnat**

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 90	Tav 2027 ≥ 90	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	------------------	------------------	----------	----------

A2: Tuemme pk-yritysten TKI-panostusten kasvua osana kestävän kasvun vauhdittamista

TKI-toiminta parantaa elinkeinotoiminnan tuottavuutta, kestävää kasvua ja kansainvälisyyttä

Tavoite 2026	Puualan innovaatiokeskuksen perustamista selvitetään, TKI-yhteistyötä kehitetään ammattikorkeakoulujen ja LUT yliopiston kanssa. Koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden yrityksille tarjoamia palveluja tehdään tunnetummiksi pk-yrityksille. Osallistutaan Lahden ekosysteemisopimuksen toimeenpanoon kytkeytyvään Päijät-Hämeen maakunnalliseen TKI-ryhmään ja perustettua TKI-nyrkkiä tarkastellaan tarvittavalla tavalla laajentaen sitä mahdollisuuksien mukaan koko elinvoimakeskuksen toimialue huomioiden. Elinvoimakeskus tukee toiminnallaan Lappeenranta-Imatran ekosysteemisopimuksen toteuttamista ja osallistuu toimeenpanoa edistäviin rakenteisiin. PK-yrityksiä aktivoidaan kasvua, kehittymistä ja kansainvälistymistä palvelevaan TKI-toimintaan sekä tuetaan tätä edistäviä investointeja Team Finland palveluin ja käytössä olevin EU- ja kansallisin myöntövaltuuksin. Yhteistyössä ja aktivoinnissa hyödynnetään seudullisia ja maakunnallisia verkostoja. Verkostojen kanssa toteutetaan yhteisiä TKI-aiheisia tilaisuuksia.
Tavoite 2027	Elinvoimakeskus tukee resursseillaan alueensa ekosysteemisopimusten toimeenpanoa osallistumalla kokouksiin ja hyödyntämällä käytettävissään olevia asiantuntijoita ja rahoitusvälineitä. Maakunnalliseen TKI-ryhmään osallistutaan ja Kaakkois-Suomen Elinvoimakeskuksen mahdollisesti koko alueelle laajentuneen TKI-nyrkin työskentelyyn osallistutaan. PK-yrityksiä aktivoidaan kasvua, kehittymistä ja kansainvälistymistä palvelevaan TKI-toimintaan sekä tuetaan tätä edistäviä investointeja Team Finland palveluin ja käytössä olevin EU- ja kansallisin myöntövaltuuksin. Yhteistyössä ja aktivoinnissa hyödynnetään seudullisia ja maakunnallisia verkostoja. Koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden yrityksille tarjoamia palveluita tehdään tunnetummiksi pk-yrityksille. Verkostojen kanssa toteutetaan yhteisiä TKI-aiheisia tilaisuuksia.

T&K-toimia sisältävien hankkeiden osuus rahoitusta saaneista yritysten kehittämishankkeista on kasvanut

Mittayksikkö %	Tav 2026 ≥ 70	Tav 2027 ≥ 70	Tav 2028	Tav 2029
-------------------	------------------	------------------	----------	----------

T&K-toimiin aktivoitujen ja ohjattujen yritysten määrä on kasvanut

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 105	Tav 2027 ≥ 115	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	-------------------	-------------------	----------	----------

A3: Vahvistamme ruokajärjestelmän kokonaiskestävyyttä, kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä

Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta sekä kokonaiskestävyyttä (kaikki elinvoimakeskukset)

Tavoite 2026

Tavoitteena on monipuolistaa maaseudun elinkeinoja, parantaa kilpailukykyä ja luoda uutta yrittäjyyttä. Maaseudun elinvoima edellyttää aktiivista kehittämistyötä ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamista. Elinkeinoja kehitetään kestävästi kehityksen periaatteiden mukaisesti. Hankkeiden tavoitteissa ja erilaisten toimenpiteiden sisällöissä otetaan huomioon laaja-alaisesti niiden ympäristö- ja ilmastovaikutukset.

Yritysten kilpailukykyä kehitetään tukemalla mm. resurssi- ja energiatehokkuutta, digiosaamista parantamalla sekä lisäämällä yritysten verkostoitumista. Yritys- ja viljelijäryhmiin panostetaan käytettävissä olevilla resursseilla ja niissä pyritään aidon verkostoitumisen edistämiseen yrityskohtaisen kehittämistyön rinnalla. Yritysten kilpailukykyä pyritään kehittämään käyttämällä kaikkia tukivälineitä olemassa olevan rahoituksen puitteissa.

Valtakunnallinen hanketoiminta tukee osaltaan ruokajärjestelmän resilienssiä. Valtakunnallinen hanketoiminta jatkuu Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen hallinnoimana kokonaisuutena. Ensimmäiset kansainväliset EIP-hankkeet käynnistävät toimintansa vuoden 2026 aikana. Tehdään tiivistä yhteistyötä käynnissä olevien ja uusien valtakunnallisten kehittämishankkeiden kanssa.

Alkutuotannon huoltovarmuutta ja varautumista häiriötilanteisiin parannetaan sekä osaamisen kehittämisen että investointitukien kautta. Kannattava tuotanto on huoltovarmuuden perusta, joten kaikki tuotantoedellytyksiä parantavat toimet lisäävät samalla alkutuotannon sopeutumiskykyä. Alueen viljelijöitä koulutetaan vuosittain järjestettävissä valmiuskoulutuksissa varautumaan erilaisiin maatalojen ja tuotannon häiriötilanteisiin.

Häiriötilanteiden kestävyysparantamisen ja häiriötilanteisiin varautumisen tavoitteena on turvata alkutuotannon jatkuvuus kaikissa tilanteissa. Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus varmistaa omien tehtäviensä jatkuvuuden hallinnallaan myös alkutuotannon edellytysten turvaamista.

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus perustaa koko toimialueuttaan varten alkutuotannon varautumiseen keskittyvän valmiusryhmän, johon kootaan alkutuotannon jatkuvuuden turvaamisen kannalta olennaiset toimijat. Valmiusryhmän tehtävänä on vaihtaa tietoa alueen toimijoiden varautumistoiminnasta ja alueellisen varautumisen yhteisistä ajankohtaisista asioista sekä laatia alueellinen riskiarvio. Toimintaa kehitetään myös MMM:n asettaman alkutuotannon varautumisryhmän toimenpidesuosituksen mukaisesti. Valmiusryhmän toiminta synkronoidaan elinvoimakeskuksen valmiusryhmän sekä maakunnallisten valmiusfoorumien toimintaan.

Tavoite 2027

Sama kuin v. 2026

Valtakunnallisten maaseuturahaston hankkeiden toimeenpanon onnistuminen [valtakunnallinen tavoite]

Tavoite 2026

Valtakunnallisten maaseuturahaston kehittämishankkeiden prosessi ja siihen liittyvä tehtäväkokonaisuus hoidetaan suunnitelmallisesti, tuloksellisesti ja hyvässä yhteistyössä. Tavoitteena on rahoittaa uusia valtakunnallisia kehittämishankkeita ja EIP-hankkeita, jotka tukevat CAP:n tavoitteita ja täydentävät alueiden kehittämistoimintaa. Edistetään valtakunnallisen hanketoiminnan vaikuttavuutta ja näkyvyyttä. Uutena avauksena rahoitetaan kansainvälisiä EIP-hankkeita. Valtakunnallinen hanketoiminta tukee osaltaan myös ruokajärjestelmän resilienssiä. Valtakunnallinen hankerahoitus mahdollistaa osaltaan myös elintarvikeviennin edistämistä.

Viljelijätukien onnistunut toimeenpano mahdollistaa tukien maksamisen oikein ja ajallaan; kasvit ja eläimet ovat terveitä ja hyvinvoivia sekä tuotantopanokset korkealaatuisia (Kaikki elinvoimakeskukset)

Maa- ja elintarviketalouden valvontasuunnitelmat toteutetaan täysimääräisesti

Mittayksikkö %	Tav 2026 ≥ 100	Tav 2027 ≥ 100	Tav 2028	Tav 2029
-------------------	-------------------	-------------------	----------	----------

A4: Ylläpidämme ja kehitämme liikennejärjestelmää, joka on toimiva, turvallinen ja kestävä

Maantieverkkoa on kehitetty ja ylläpidetty tietopohjaisesti Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti (Liikenne 12 -suunnitelma)

Tavoite 2026	Päivitetyn Liikenne 12 -suunnitelman linjaukset on integroitu osaksi toimintaa
Tavoite 2027	Sanallinen tavoite - täydentyy v. 2026 aikana

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden talvihoitoon

Mittayksikkö Asteikko 1-5	Tav 2026 ≥ 3,0	Tav 2027 ≥ 2,9	Tav 2028	Tav 2029
------------------------------	-------------------	-------------------	----------	----------

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon

Mittayksikkö Asteikko 1-5	Tav 2026 ≥ 3,0	Tav 2027 ≥ 2,9	Tav 2028	Tav 2029
------------------------------	-------------------	-------------------	----------	----------

Puhdas siirtymä

B1: Kiihdytämme puhdasta siirtymää, mikä tukee talouden rakennemuutosta, kestävää luonnonvarojen käyttöä ja kiertotaloutta

Puhtaan siirtymän investointien edistäminen

Kestävää kasvua tukevien puhtaan siirtymän (ml. kiertotalous) investointien määrä kasvaa

Tavoite 2026	Järjestetään alueellisia rahoitusinfoja ja neuvotaan yrityksiä rahoituksen hakemisessa. Puhtaan siirtymän investointeja tuetaan käytössä olevin myöntövaltuuksin huomioiden EAKR-rahoituksen tavoitetasot sekä Team Finland palveluin kasvupalveluhankkeen työkalujen ja toimintatapojen mukaisesti.
Tavoite 2027	Järjestetään alueellisia rahoitusinfoja ja neuvotaan yrityksiä rahoituksen hakemisessa. Puhtaan siirtymän investointeja tuetaan käytössä olevin myöntövaltuuksin sekä Team Finland palveluin kasvupalveluhankkeen työkalujen ja toimintatapojen mukaisesti.

CAP-suunnitelman onnistunut toimeenpano edistää ilmasto- ja ympäristöinvestointeja alueella (kaikki elinvoimakeskukset)

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus on saavuttanut elinvoimakeskuksille jyvitetyn CAP-suunnitelman määrälliset tavoitteet varainhoitovuonna 2026 seuraavissa mittareissa: - Yritystuet (ympäristö ja ilmasto) - Hanketuet (ympäristö ja ilmasto) - Rakennetuet (ympäristö ja ilmasto)
Tavoite 2027	Sama kuin v. 2026

Edistetään kiertotalousliiketoimintaa ja kestävää luonnonvarojen käyttöä vähentämällä uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta, parantamalla materiaalien kiertotalousastetta sekä vaalimalla uusiutuvia luonnonvaroja.

Kiertotalouden green dealiin sitoutuneiden toimijoiden määrä alueella.

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 5	Tav 2027 ≥ 7	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	-----------------	-----------------	----------	----------

Rahoituksen hakemisen edistäminen kiertotalousratkaisuihin

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 2	Tav 2027 ≥ 2	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	-----------------	-----------------	----------	----------

Kiertotalous on sisällytetty osaksi infrahankkeiden suunnittelua ja toteutusta

Tavoite 2026	Kiertotaloussuunnitelmat on sisällytetty osaksi infrahankkeiden suunnittelua
Tavoite 2027	Kiertotalouskoordinaatio on sisällytetty osaksi infrahankkeiden toteutusta

B2: Varmistamme osaltamme luonnon monimuotoisuuden vahvistumisen, luontokadon pysäyttämisen ja hiilinegatiivisuuden saavuttamisen

Edistetään Kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelman (KISS2030), Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) sekä Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) tavoitteiden toteutumista alueella

Tavoite 2026	Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksessa tuetaan ja kehitetään ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen toimien sisällyttämistä asiantuntijatyöhön. Tätä alueellista työtä ohjaavat ilmastolain mukaiset suunnitelmat (KISS2030, MISU ja KAISU). Luonnosvaiheessa oleva pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma täydentää valmistuessaan ilmastotyön ohjausta. Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen ja Lapin elinvoimakeskuksen keskitetyt ilmastotehtävät ovat mukana yhteistyössä ja tarjoavat käytännön tukea ilmastotavoitteiden edistämiseksi omien tehtäviensä mukaisissa kysymyksissä. Yhtenä toimenpiteenä nimetään edustaja kaikki elinvoimakeskukset kattavaan ilmastoverkostoon. Ennakointi- ja varautumistyössä tunnistetaan muuttuvan ilmaston vaikutukset toimintaympäristöön ja eri toimialoille
--------------	--

Heikentyneiden elinympäristöjen tilaa ylläpidetään ja parannetaan aktiivisesti

Helmi-elinympäristöohjelman edistyminen (% hallituskauden kokonaistavoitteesta)

Tavoite 2026	Helmi-ohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitotoimia on tehty yhteensä noin 40 kohteella eri teemoissa: - soiden ennallistaminen 10 ha, - lintuvesikohteiden jatkuva hoito 6 kpl, - perinnebiotoopit 10 kpl, - metsien ennallistaminen ja hoito 6 kpl, - purojen kunnostus 2 km, - lähteiden ennallistaminen 4 kpl, - fladat ja kluuvit 2 kpl, - rantaelinympäristöt 5 kpl ja - uusielinympäristöt 5 kpl
Tavoite 2027	Helmi-ohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitotoimia on tehty yhteensä noin 42 kohteella eri teemoissa: - soiden ennallistaminen 15 ha, - lintuvesikohteiden jatkuva hoito 6 kpl, - perinnebiotoopit 10 kpl, - metsien ennallistaminen ja hoito 7 kpl, - purojen kunnostus 2,5 km, - lähteiden ennallistaminen 5 kpl, - fladat ja kluuvit 2 kpl,

- rantaelin ympäristöt 5 kpl ja
- uusin ympäristöt 5 kpl

Alueidenkäytön ja liikenteen yhteensovittaminen tukee kestäväää kasvua ja liikkumista sekä vähentää päästöjä

Osallistuminen ja vaikuttavuus kunta- ja kaupunkiseutuyhteistyössä

Tavoite 2026	Elinvoimakeskuksen yhteisen toimintamallin muodostaminen alueidenkäytön, liikenteen ja elinkeinoelämän osalta alueella esim. kuntien kanssa käytävät elinvoimakeskustelut. Yhteistyön jatkuvuuden varmistaminen Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Elinvoimakeskuksen kuntayhteistyössä korostetaan sellaisen aluerakenteen kehittämistä, jossa asuminen, elinkeinoelämä, palvelut ja liikennejärjestelmä muodostavat tehokkaan kokonaisuuden. Alueidenkäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittamisella voidaan vaikuttaa kestävään liikkumiseen ja päästöjen vähentämiseen. Lupa- ja valvontaviraston ja kuntien kanssa tehtävällä yhteistyöllä vaikutetaan siihen, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat.
Tavoite 2027	Yhteistyön keinoin on edistetty valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita sekä kaupunkiseutuyhteistyötä. Alueen päästöt kehittyvät kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

C1: Vahvistamme yhteiskunnan toimintavarmuutta ja kriisinkestävyyttä

Viraston toiminnan jatkuvuuden varmistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Valmiussuunnitelma ja sisäinen valmiusharjoittelu

Tavoite 2026	Valmiussuunnitelman laatiminen vuonna 2026 ja henkilöstön varaaminen (VAP). Elinvoimakeskus päivittää valmiussuunnitelmansa turvallisuusympäristön uhat huomioiden. Elinvoimakeskuksen ennakointi- ja varautumistyössä tunnistetaan muuttuvan ilmaston vaikutukset toimintaympäristöön ja eri toimialoille. Otetaan huomioon ilmastomuutos ja ilmatoriskit alueellisten riskiarviontien laadinnassa ja mm. ELVAR-toiminnassa. Huolehditaan, että poikkeusolojen henkilövaraukset (VAP) saatetaan ajan tasalle. Kriittisille tehtäville laaditaan jatkuvuuden hallinnan suunnitelmat. Jatketaan avainhenkilöstön kouluttamista mm. Keha-keskuksen koordinoimaa osaamisen kehittämisohjelmaa hyödyntäen. Elinvoimakeskuksen sisäinen valmiustoimikunta kokoontuu säännöllisesti ja pitää yllä viraston varautumisen tilannekuvaa.
Tavoite 2027	Viraston sisäinen valmiusharjoittelu vuosittain. Järjestetään elinvoimakeskuksen sisäinen valmiusharjoitus erikseen määritellyllä teemalla. Syvennetään varautumisen avainhenkilöiden kouluttamista perehdyttämällä avainhenkilöt uuden valmiuslain mukaisiin vaatimuksiin ja valmiuslain kautta elinvoimakeskuksille tuleviin tehtäviin. Keskeiset jatkuvuuden hallinnan suunnitelmat on testattu häiriötilanneharjoituksin. Tavoite tarkentuu vuonna 2026.

Huoltovarmuuden ja yhteiskunnan häiriötilanteisiin varautumisen edistäminen alueella

Rakentaa ja ylläpitää toimivat yhteistyömenettelyt alueen viranomaisten, julkishallinnon toimijoiden, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa varautumisen sekä tilannetietoisuuden kehittämiseksi sekä järjestää tarkoituksenmukaista koulutusta ja

Tavoite 2026	Varautumisen yhteistoimintasopimukset on päivitetty ja yhteistyömenettelyjen toimivuus on varmistettu muuttuneissa alueellisen varautumisen rakenteissa. Yhteistoiminnassa hyödynnetään Lupa- ja valvontaviraston alueellisia valmiustoimikuntia, maakunnallisia varautumisen yhteistyörakenteita sekä
--------------	---

	elinkeinoelämän alueellisia varautumistoimikuntia (ELVAR). Toimialakohtaista varautumiskoulutusta järjestetään alkutuottajille ja niiden sidosryhmille yhdessä MPK:n kanssa. Maanteiden hoitourakoille järjestetään varautumiskoulutusta yhdessä Väyläviraston kanssa. Varmistetaan, että maanteiden hoitourakoiden valmiussuunnitelmat ovat ajan tasalla.
Tavoite 2027	Yhteistyömenettelyjen toimivuus on testattu yhteisissä alueellisissa valmiusharjoituksissa. Harjoitusten opit hyödynnetään yhteistoiminnan kehittämisessä. Jatketaan toimialakohtaista varautumiskoulutusta luonnollisena jatkumona vuoden 2026 koulutukselle. Tavoite tarkentuu vuonna 2026.
Osallistuu alueen turvallisuutta ja varautumista edistäviin verkostoihin, esimerkiksi alueellisiin valmiustoimikuntiin ja maakunnallisiin verkostoihin, sekä osallistuu alueensa valmiusharjoituksiin	
Tavoite 2026	Elinvoimakeskuksen edustajat osallistuvat Lupa- ja valvontaviraston vetämien alueellisten valmiustoimikuntien, maakunnallisten (3) varautumisen yhteistyörakenteiden ja väestönsuojelun yhteistyöryhmien toimintaan. Osallistutaan Lupa- ja valvontaviraston sekä Puolustusvoimien joukko-osastojen järjestämiin valmiusharjoituksiin. Hyödynnetään huoltovarmuusorganisaation poolien ja toimikuntien järjestämiä harjoitus- ja koulutustilaisuuksia. Harjoitusten opit hyödynnetään yhteistoiminnan kehittämisessä.
Tavoite 2027	Sama kuin vuonna 2026.
Edistää kansallisen ja monikansallisen rahoitustuen käyttöä ja tunnistaa rahoituskohteita alueen varautumisjärjestelyjen ja kriisinsietokyvyn kehittämiseksi	
Tavoite 2026	Elinvoimakeskus edistää erilaisin käytössään olevin rahoitusmekanismein yhteiskunnan varautumista poikkeusoloihin ja tukevat huoltovarmuutta sekä häiriönsietokykyä. Toteutetaan EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelmamuutosta, jonka tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta uudelleen puolustusta tukevan teollisuuskapasiteetin kasvattamiseen ja sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseen kaksikäyttöisyys huomioiden. Tuotetaan alueellista tietoa päätöksenteon tueksi em. teemoihin liittyen. Maatalouden investointi- ja viljelijätuet sekä alkutuotannon varautumiskoulutukset tukevat osaltaan huoltovarmuutta ja varautumista. Edistetään hankerahoituksella maatilojen varautumista ja yritysrahoituksella elinkeinoelämän häiriönsietokykyä. TF-yhteistyössä alueen kaksikäyttö- ja puolustusteollisuuden yritysten tunnistaminen ja ohjaaminen ReArm-hakuihin. Kehittämishankerahoituksen osalta tunnistetaan puolustusosaamisen kehittämisen tarpeita ja aktivoidaan toimijoita hakemaan ESR+ rahoitusta. Yrityspalvelut ja ennakointiyksikkö huomioi kaksikäyttö- ja puolustusteollisuuden yritykset aktivointitoimissaan, sekä osallistuu mahdollisuuksien mukaan toimialaan liittyviin verkostoihin ja -tapahtumiin.
Tavoite 2027	Sama kuin vuonna 2026, tavoite tarkentuu vuoden 2026 aikana.
Edistää alueellisen ja paikallisen elinkeinoelämän varautumista alueilla ja maakunnissa.	
Tavoite 2026	Nimetyt elinvoimakeskukset jatkavat ELVAR-toimintaa edellisten vuosien mukaisesti ja koordinoivat alueellisia ELVAR-toimikuntia. Vuoden 2026 aikana päivitetään niiden toiminta aluehallintouudistuksen jäljiltä sikäli, kuin alueeseen ja toimijoihin on tullut muutoksia. Toiminnan painopiste on Huoltovarmuuskeskuksen strategian ja ohjauksen mukainen. Vuonna 2026 ELVAR:t osallistuvat myös alueellisten riskiarvioiden laatimiseen.

Riittävästi puhdasta vettä ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon tarpeisiin [koskee myös Uudenmaan, Keski-Suomen ja Itä-Suomen elinvoimakeskusten alueita]

Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla, yhteiskunta sopeutuu muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin, ja vesitalouden keinoin edistetään ilmastomuutoksen hillintää

Tavoite 2026

Jatketaan tulvariskien hallintasuunnitelmien 2022–2027 toimenpiteiden toteutusta, sekä laaditaan ehdotukset tulvariskien hallintasuunnitelmiksi kaudelle 2028–2033. Edistetään tulva- ja kuivuusriskien hallintaa ja varautumista muuttuvassa ilmastossa myös hulevesien osalta osallistumalla maankäytön suunnittelun neuvontatyöhön mm. määrittelemällä alimpia suositeltavia rakentamiskorkeuksia. Jatketaan tulvavaarakarttojen laatimista (Kyyvedelle, Pieliselle ja Iisalmen reitin järville) sekä määritetään kuivuusskenaariota. Kootaan tietoja 2024 alkaneesta kuivuusjaksosta raportointia ja johtopäätöksiä varten.

Jatketaan alueen säännöstelyjen kehittämistä Kymijoen alaosalla, Kivijärvellä, Maavedellä, Ylä-Enonvedellä ja Puulalle. Ylä-Enonvedellä aloitetaan tulosten kokoaminen padotus- ja juoksutus selvitykseksi. Osallistutaan Pielisen ja Pielisjoen juoksutuskäytäntöjen ja säännöstelymahdollisuuksien selvittämiseen.

Jatketaan valtion omien vesitalouslupien ajantasaistamista sekä varmistetaan lupaehtojen mukainen toiminta myös uudessa virastossa.

Edistetään rakennettujen vesien hoitoa (suunnittelu ja kunnostus) sekä vesienhoitosuunnitelmien toteuttamista yhdessä muiden Elinvoimakeskusten ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa vesienhoitosuunnitelmissa määritetyissä kohteissa. Lisätään kuntien, vesialueiden omistajien ja käyttäjien osallistumista kunnostusten toteuttamisessa.

Edistetään maa- ja metsätalouden kestävää ja valuma-alue lähtöistä vesienhallintaa valtakunnallisessa yhteistyössä sekä ilmastoyksikön ja elinvoimakeskusten vesienhoidon asiantuntijoiden kanssa.

Vesitalouspalvelut luovat hyvinvointia ja monipuolista taloudellista toimintaa, ja Suomi edistää kestävää ja vesiturvallista maailmaa

Tavoite 2026

Viimeistellään "Vesiosaamisen kasvu ja kansainvälistyminen" –ohjelma (valtakunnallinen tavoite), jonka tavoitteena on ollut edistää vesialan kansallisesti tapahtuvaa kehitystä ja rakentaa tästä kehityksestä kansallista ja kansainvälistä liiketoimintaa. Levitetään ja jalkautetaan ohjelman tuloksia ja nostetaan tietoisuutta suomalaisesta vesiosaamisesta sekä valmistellaan uutta ohjelmaa. Valmistaudutaan tämän tehtäväkentän työn jatkamiseen tulevana vuosina.

Vahvistetaan turvallisuuskirittisten tehtävien hoitamista mentoroinnilla ja lisäämällä tiimimäistä yhteistyötä. Valmistellaan toimialueen yhteinen säännöstelijöiden työtä tukeva käsikirja sekä jatketaan hydrologisen tiedontuotannon mallin jatkuvuussuunnittelua.

Jatketaan jatkuvuussuunnittelua vesitalousosaston tunnistetuissa ja pilotoituissa tehtäväkokonaisuuksissa muuttunut turvallisuusympäristö huomioiden.

Osallistutaan suomalais-venäläisen rajavesistökomission työhön siltä osin, kun tehtävät johtuvat suoraan valtiosopimuksista. Toimeenpannaan suomalais-venäläisen rajavesistökomission hyväksymää Saimaan ja Vuoksen juoksutusten yhteistoimintakäytäntöä ja toteutetaan rajavesien hoitoa omalta osaltamme Suomen puoleisilla osilla.

Osallistutaan vesiosaamisen kehittämishankkeen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Otetaan yhtenäisesti käyttöön uudet työaikakoodit, ja varmistetaan maksullisiin suoritteisiin käytettävän työajan oikea kirjaaminen sekä täysimääräinen laskutus.

Selvitetään VA-järjestelmän soveltuvuutta ja valmistaudutaan siirtymään ripeästi järjestelmän käyttöön kaikissa vesitalousosastojen avustustoiminnassa, jos katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Varmistetaan sujuva yhteistyö LVV:n kanssa kalatalous- ja patoturvallisuusasioissa sekä vesilain mukaisissa säännöstely-, ojitus- ja vaarantorjuntamenettelyissä ja tuetaan ilmastonmuutoksen vesistövaikutusten huomioon ottamista LVV:n toiminnassa

Tavoite 2026

Muodostetaan uusien virastojen yhteistyön toimintatavat virastojen johdon ohjaamana, tavoitteena molempia osapuolia hyödyttävä matalan kynnyksen yhteydenpito. Tunnistetaan elinvoimakeskusten ja Lupa- ja valvontaviraston vesitaloustehtävien rajapinnat ja vastuutahot. Kehitetään yhdessä Lupa- ja valvontaviraston kanssa yhteistyötä Syken, Luken ja metsäsektorin toimijoiden kanssa.

Varmistetaan elinvoimakeskusten yhtenäiset ja sujuvat yhteistyö-, lausunto- ja kommentointimenettelyt Lupa- ja valvontaviraston kanssa mm. vesilain menettelyissä, vesihuoltolaitosten riskinarvioinneissa, vesienhoidon suunnittelussa, vesistöseurannoissa ja alueiden käytön ohjauksessa. Osallistutaan rakennettuihin vesiin liittyvään vesienhoidon suunnitteluun ja KEVOMU-luokitteluun alueellisen näkökulman varmistamiseksi. Vahvistetaan vesitalouden, valuma-alue suunnittelun, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja maankäyttösektorin ilmastotyön sekä vesienhoidon toimien yhteyttä. Tarkastellaan yhteistyössä ennallistamisasetuksen soveltamista vesienhoidon toimenpiteiden edistämiseksi. Toimeenpannaan vesienhoitoa yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston ja muiden vastuuviranomaisten kanssa. Edistetään kestävää vesien ja pohjavesien hallintaa ja luonnonmukaisten vesirakentamisen menetelmien käyttöönottoa maa- ja metsätaloudessa ja uusiutuvan energian hankkeiden yhteydessä.

Varmistetaan yhteistyömenettelyiden toimivuus vesitalousosastojen kesken sekä elinvoimakeskuksen osastojen ja muiden elinvoimakeskusten kanssa mm. liikenne-, kalatalous-, vesienhoito-, luonnonsuojelu- ja avustusasioissa.

Vesihuoltolaitosten raakaveden riskiarvioinnin osalta tehdään yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston kanssa ja laitosten häiriötilanteisiin liittyen ylläpidetään yhteistä tilannekuvaa.

Varmistetaan tietojen ja tietojärjestelmien yhteiskäytön, tiedonsiirron sekä asiakkuuksien hoidon sujuvuus LVV-EVK-rajapinnoissa

Tavoite 2026

Turvataan vesitalouspalvelujen häiriötön hoito uudessa organisaatiossa yhtenäistämällä toimintatapoja ja linjauksia, kehittämällä monipaikkaista työkalutuuia sekä aktiivista ja vuorovaikutteista sidosryhmätyötä. Edistetään tiedonkulkua organisaatioiden välillä. Rakennetaan tarpeen mukaan työalustoja myös yli organisaatorajojen.

Suunnitellaan ja rakennetaan elinvoimakeskuksen yhtenäisiä tiedontuotanto- ja viestintäkäytäntöjä. Jatketaan laadukkaan ja saavutettavan tiedon tuottamista tietojärjestelmiin, vesitaloushankkeiden digitalisointia sekä valtion vesirakenteiden käyttöoikeusalueiden vientiä kiinteistörekisteriin. Kehitetään vesi.fi-verkkosivuston ja muiden alustojen tulvariskienhallinnan, säännöstelytoiminnan, ilmastonmuutokseen sopeutumisen, valuma-alue suunnittelun, maa- ja metsätalouden vesienhallinnan sekä patoturvallisuuden ammattilaisille suunnattuja sisältöjä.

Osallistutaan vesitalouden tiedonhallinnan kehittämiseen laadukkaan ja tietoturvallisen tiedonhallinnan turvaamiseksi mm. osallistumalla MMM:n vesitalouden tiedonhallintaryhmän toimintaan.

Vesihuoltolaitosten vedenottamoiden tiedonhallintaa jatketaan Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Työssä tarvittavien vesitaloustietojä sisältävien tietojärjestelmien käyttäjätunnukset myönnetään tarveharkinnan perusteella turvallisuusselvitetylle Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen henkilöstölle.

Asukkaiden määrä merkittävillä tulvariskialueilla

Mittayksikkö lkm	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	1082	≤ 1082			

Vesihuoltopalvelut vastaavat yhteiskunnan tarpeisiin kaikissa olosuhteissa [valtakunnallinen tavoite]

Varmistetaan vesihuollon toimintavarmuus sekä varautuminen turvallisuusuhkiin ja vesilojen muutoksiin

Tavoite 2026

Rakennemuutos:

Vaikutetaan valvonta- ja edistämistoimin siihen, että vesihuoltokentän rakennemuutos edistyy. Tullaan vaikuttamaan, että jatkossa kaikista kunnista löytyy vesihuoltoasioista vastaava taho, joka huolehtii vesihuollon kehittämisestä kunnassa. Vesihuoltolaitosten valvonnassa kiinnitetään huomiota toiminnan tehokkuuteen sekä maksujen riittävyyteen ja kohtuullisuuteen. Tukirahoituksen avulla edistetään vesihuoltolaitosten yhteistyötapojen kehittämistä ja yhteistyötä sekä toimintakykyisempien laitosyhtymien syntymistä. Muilla edistämistoimilla levitetään hyviä käytänteitä ja uusia toimintamalleja vastuullisen ja resurssitehokkaan vesihuoltotoiminnan kehittämiseen.

Omaisuuksienhallinta:

Käytetään kaikkia vesihuoltolain valvontakeinoja vesihuoltolaitosten omaisuudenhallinnan parantamiseksi. Valvonnan avulla pyritään huolehtimaan siitä, että vesihuoltolaitosten taksat mahdollistavat jatkossa pitkäjänteisen toiminnan ja ettei omistajatuloutus aiheuta toiminnalle esteitä. Varmistetaan, että vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintasuunnitelmissa on kiinnitetty huomiota laitoksen omaisuuspääoman säilymiseen joko uusinvestoinnein tai saneerauksen avulla. Tuodaan esille menetelmiä ja käytäntöjä, joiden avulla on ennakoitavissa tarpeet toiminnan tai maksujen muutoksille.

Toimintavarmuus ja varautuminen:

Valvotaan vesihuoltolain, kyberturvallisuuslain ja yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain velvoitteiden mukaisesti, että vesihuoltolaitokset varautuvat riittävässä määrin erilaisiin häiriötilanteisiin ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Työskennellään sen eteen, että vesihuoltoalan yhteistyö ja kehittäminen mahdollistaa hyvän ja proaktiivisen valmiuden työkaluina mm. alueellinen yleissuunnittelu ja varmuusluokitus. Tilannekuvan ylläpidolla varmistetaan tarpeellinen tiedonsaanti. Toteutetaan vesihuollon tilannekuvan tuottamisen ja ylläpidon kehittämisselvitys Elinvoimakeskus-Syke -hankkeena huomioiden vesitalouden tarpeet kokonaisuutena.

Vesihuoltopalvelujen rakennemuutos, vesihuoltolaitosten määrä vähenee

Mittayksikkö lkm	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	1089	≥ 1069			

Ajantasaistetut vesihuoltolaitosten varautumissuunnitelmat

Mittayksikkö %	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 20	≥ 50	≥ 80	≥ 100

Laaditut vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintasuunnitelmat

Mittayksikkö %	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 20 (≥ 10)	≥ 50 (≥ 30)	≥ 100 (≥ 100)	≥ 100 (≥ 100)

Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

D1: Edistämme laadukasta ja tuottavaa työelämää, joka vastaa työelämän muutoksiin

Kotoutuminen ja työllistyminen tapahtuvat nopeasti ja maahanmuuttajien omaa vastuuta lisäävästi

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan alue- ja paikallistasolla, että maahanmuuttajien työllistymistä tehostetaan, työllisyys nousee valtaväestön tasolle ja maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan vahvistetaan.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan kotoutumisen mahdollisuudet molemmilla

kotimaisilla kielillä. Tavoitteena on, että noin 5–10 prosenttia kotoutuu ruotsin kielellä.

Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu.

Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaätien työllisyys ja kielitaito paranevat.

Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi. Kotoutumisen seurannan kehittämisen viitekehystenä ovat hallitusohjelman tavoitteet: työllistyminen, kielitaidon kehittyminen, suomalaiseen yhteiskuntaan perehtyminen ja sen sääntöjen noudattaminen sekä ruotsin kielellä kotoutumisen vahvistaminen.

Elinvoimakeskus tukee kotoutumislain ja muiden kotoutumisen edistämiseen vaikuttavien lakimuutosten toimeenpanoon valmistautumista alue- ja paikallistasolla.

Elinvoimakeskus huomioi toiminnoissaan työ- ja elinkeinoministeriön ja hallinnonalan strategiaan vuosille 2024–2030 kytkeytyvät kotoutumista koskevat valtakunnalliset pidemmän aikavälin tavoiteindikaattorit:

- Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste (%): tavoite 2026: 72,1
- Kansainvälisen suojelun perusteella maahan tulleiden työllisyysaste (%) 1/3/5/8 v maahantulon jälkeen: tavoite 2026: 15/30/50/72,1
- Kotoutumissuunnitelman saaneiden sosiaalityövaraus: tavoite 2026: Vähenee
- Saavuttanut kotoutumiskoulutuksessa vähintään tavoitekielitaitotason B1: tavoite 2026: 40 %

Tavoite 2027

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan alue- ja paikallistasolla, että maahanmuuttajien työllistymistä tehostetaan, työllisyys nousee valtaväestön tasolle ja maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan vahvistetaan.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan kotoutumisen mahdollisuudet molemmilla kotimaisilla kielillä. Tavoitteena on, että noin 5–10 prosenttia kotoutuu ruotsin kielellä.

Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu.

Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaätien työllisyys ja kielitaito paranevat.

Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.

Elinvoimakeskus tukee kotoutumislain ja muiden kotoutumisen edistämiseen vaikuttavien lakimuutosten toimeenpanoa alue- ja paikallistasolla.

Alueelliseen yhteistyöhön, kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja rinnakkaisyhteiskuntien torjumiseen sekä hyvien väestösuhteiden edistämiseen panostetaan

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä.

Osana alueellista yhteistyötä, elinvoimakeskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

Alueilla, joilla sijaitsee ruotsinkielisiä tai kaksikielisiä kuntia, elinvoimakeskus varmistaa, että suurin osa kiintiöpakolaisista on mahdollista ohjata ensisijaisesti ruotsinkielisiin ja enemmistön kieleltään ruotsinkielisiin kaksikielisiin kuntiin työ- ja elinkeinoministeriön erillisen 9.10.2025 annetun kuntapaikkatavoitteita koskevan ohjauskirjeen mukaisesti. Siinä työ- ja elinkeinoministeriö on antanut näille alueille kiintiöpakolaisia koskevat kuntapaikkatavoitteet seuraavasti:

Pakolaiskiintiö 2026: yhteensä 500 kuntapaikkaa, joista

	aktiivista. Vuoden 2026 aikana valmistuu Päijät-Hämeen luonnon monimuotoisuusselvitys Syken ja Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen yhteistyönä. LUMO-työssä huomioidaan kytkökset vesien- ja merenhoidon tavoitteisiin sekä ilmastotavoitteisiin. LUMO-ohjelmien laadinnassa tunnistetaan erilaisia rahoitusinstrumentteja, joita voidaan hyödyntää ohjelmien toimeenpanossa.
Tavoite 2027	Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson LUMO-ohjelmat valmistuvat vuoden 2027 loppuun mennessä. Vuoden 2027 aikana aloitetaan maakunnallisen LUMO-ohjelman laatiminen Päijät-Hämeeseen.

Valtionhallinnon yhteiset tavoitteet ja aluehallinnon mahdollistajat

Digitalisaation edistäminen

Elinvoimakeskusten digitaalinen turvallisuus sisältäen henkilöstön ajantasainen tietoturvaosaaminen (yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa)

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus kannustaa ja ohjaa henkilöstöä kehittämään osaamistaan osallistumalla KEHA-keskuksen tarjoamiin koulutuksiin sekä seuraamalla viestintää aiheesta
Tavoite 2027	Elinvoimakeskus kannustaa ja ohjaa henkilöstöä kehittämään osaamistaan osallistumalla KEHA-keskuksen tarjoamiin koulutuksiin sekä seuraamalla viestintää aiheesta

Elinvoimakeskusten digitalisaatiota vauhdittavan yhteistekemisen ja kehittämisen hallintamallin luominen ja osaamisen jakaminen osasto- ja virastorajat ylittäen

Tavoite 2026	Osallistutaan aktiivisesti yhteistyötä varten tarvittavien verkostojen ja ryhmien suunnitteluun ja edelleen niiden toimintaan, joita digitalisaation vauhdittamiseksi tarvitaan ja tullaan perustamaan.
Tavoite 2027	Osallistutaan aktiivisesti yhteistyötä varten tarvittavien verkostojen ja ryhmien suunnitteluun ja edelleen niiden toimintaan, joita digitalisaation vauhdittamiseksi tarvitaan ja tullaan perustamaan.

Tekoälyn hyödyntäminen elinvoimakeskusten toimintaprosessien tehostajana ja henkilöstön arjen työn tukena

Tavoite 2026	Generatiivista tekoälyä on käyttänyt tai kokeillut henkilöstöstä puolet (nykytaso 30 %).
Tavoite 2027	Generatiivista tekoälyä on käyttänyt tai kokeillut henkilöstöstä yli puolet (nykytaso 2025: 30 %).

Tietojohtamisen kehittäminen

Tietojohtamisen osa-alue: kattava ja laadukas tiedonhallinta

Tavoite 2026	Tietotarpeiden määrittely ja tarkentaminen (sis. tietotarpeiden tunnistamisen ja päivittämisen prosessin rakentaminen)
Tavoite 2027	Tiedonhallinnan prosessien (tiedon hankinta, jalostaminen, tallentaminen ja jakaminen) ja niihin liittyvän yhteistyön ja työnjaon kehittäminen.

Tietojohtamisen osa-alue: systemaattinen tiedolla johtaminen

Tavoite 2026	Tiedon hyödyntämisen toimintamallien ja roolitusten rakentaminen sekä vastuiden määrittäminen.
Tavoite 2027	Tiedon hyödyntämisen toimintamallien kehittäminen tarvittavilta osin.

Tietojohtamisen osa-alue: henkilöstön osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen

Tavoite 2026	Strategisen henkilöstön kehittämissuunnitelman laadinta.
Tavoite 2027	Strategisen henkilöstön kehittämissuunnitelman toteutus.

Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen

Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun laatu

Tavoite 2026	Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitetaso on asetettu ja laadittu sen pohjalta toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma etenemiseksi kohti seuraavaa tasoa.
Tavoite 2027	Tavoitetaso asetetaan vuonna 2026 tehtävän itsearviointikyselyn tulos-ten perusteella.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen

Vastuullisuusindeksi

Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
---------------------------	----------	----------	----------	----------

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet

Asiakaspalvelutyytyväisyys

Mittayksikkö Kysely 1-5	Tav 2026 > 4,2	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
----------------------------	-------------------	----------	----------	----------

Sidosryhmätyytyväisyys

Mittayksikkö Kysely 1-5	Tav 2026 > 4,0	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
----------------------------	-------------------	----------	----------	----------

Elinvoimakeskusten toiminnan häiriötön käynnistyminen

Tavoite 2026	Ylijohtaja on aloittanut uuden viraston johdossa. Väliaikaiset osastopäälliköt ja yksiköiden päälliköt ovat aloittaneet tehtävissään. Virastojen johtamisjärjestelmä on valmis. Ylijohtaja on ratkaissut toiminnan käynnistymisen kannalta kriittiset asiat heti vuoden alussa. Johtamisen foorumit ovat käynnistyneet. Henkilöstö- ja taloustietojen raportoinnit ovat toiminnassa. Henkilöstön työ uusissa organisaatioissa on käynnistynyt sujuvasti. Henkilöstöä on tiedotettu ja koulutettu kattavasti. Henkilöstön ja esihenkilöiden muutostuki jatkuu. Tehtävänkuvat on alkuvuoden aikana päivitetty. Henkilöstöä on perehdytetty ja perehdytetään elinvoimakeskusten asianhallintajärjestelmään. Asioiden siirto elinvoimakeskusten asianhallintajärjestelmään jatkuu. Asiakaspalvelu on jatkunut vuoden alusta lähtien sujuvasti ja asiakaslähtöisesti. Elinvoimakeskusten verkkosivut on avattu ennen vuoden vaihdetta ja intra on otettu käyttöön. Verkkosivujen kehittäminen jatkuu. Puhelinnumerot säilyvät elinvoimakeskuksissa samoina ja tutut palvelunumerot toimivat edelleen. Käyttäjätunnusten ja sähköpostiosoitteiden vaihto tehdään vaiheittain ja ennakoitusti. Uudet käyttöjärjestelmät, tietojärjestelmät, puhelimet ja sähköpostit on otettu käyttöön. Kyltit ja saapumisohjeet on asennettu tai asennetaan viipymättä. Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue laajenee kolmen maakunnan alueelle ja tietoa valtion aluehallintouudistuksesta on viety yhteistyöryhmiin ja muihin verkostoihin jo syksystä 2024 lähtien. Sidosryhmätilaisuuksia on järjestetty ja uudet yhteistyömuodot, kuten elinvoimakeskustelut ja sidosryhmäfoorumit on otettu käyttöön. Uudet rajapinnat ja yhteistyön kehittäminen niissä on tunnistettu ja käynnistetty.
Tavoite 2027	Viraston toiminta on eri osa-alueilla vakiintunut sujuvaksi ja asiakaspalvelua voidaan toteuttaa uuden viraston kaikki potentiaali täysimääräisesti hyödyntäen.

Toimintamenovähennysten hallittu toimeenpano

Tavoite 2026	Toimintamenovähennysten toteuttaminen on suunniteltu ja viraston menotaso saatettu vähennysten edellyttämään tasoon vuoden 2026 osalta
--------------	--

Tavoite 2027	Toimintamenovähennysten toteuttamisen suunnitelmaa on toteutettu ja viraston menotaso saatettu vähennysten edellyttämään tasoon vuoden 2027 osalta
--------------	--

Elinvoimakeskus ja sen tehtäväalat ovat yhteiskunnassa laajasti tunnetut

Tavoite 2026	Elinvoimakeskusten sisäistä ja ulkoista viestintää toteutetaan suunnitelmallisesti strategian ja viestinnän strategisten linjausten mukaisesti. Tavoitteena on selkeä asiakas- ja sidosryhmäviestintä sekä palveluiden ja tehtävien tunnetuksi tekeminen (KEHAn tukipalvelujen avulla).
Tavoite 2027	Arvioidaan elinvoimakeskusten tarjoamien palvelujen ja tehtävien tunnettuutta yhteiskunnassa (KEHAn tukipalvelujen avulla)

Elinvoimakeskuksen ja LVV:n yhteistyön onnistuminen ympäristötehtävissä.

Tavoite 2026	Yhteistyön verkostot ja toimintatavat on muodostettu ja käytössä. Kuvaus toteutetuista toimista ja onnistumisesta.
Tavoite 2027	Elinvoimakeskuksen arvio onnistumisesta asteikolla 1-5 ja yhteistyön parantamiseksi vuonna 2027 eri menettelyissä/substansseissa toteutetut toimenpiteet.

4 Voimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavarojen edistämisen tavoitteita seurataan HenkilöstöBaro -kyselytutkimuksen avulla, joka toteutetaan Elinvoimakeskuksissa ensimmäisen kerran 2026. Tämän vuoksi tälle vuodelle ei henkilöstövoimavarojen edistämiseksi ole asetettu numeerisia tavoitteita. Vuonna 2026 toteutettavan HenkilöstöBaron perusteella elinvoimakeskuksille asetetaan vuodelle 2027 numeeriset tavoitteet ja niille tavoitetasot.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Kokonaisindeksi				
Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Johtaminen-indeksi				
Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Organisaatio-indeksi				
Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Henkilöstön ajantasaiset tehtäväkuvat				
Tavoite 2026	Koko henkilöstölle on laadittu ajantasaiset tehtäväkuvat			

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimuksessa tulostavoitteet asetetaan lähtökohtaisesti koko sopimuskaudeksi. Tarvittaessa asetettuja tulostavoitteita voidaan kuitenkin päivittää ja muuttaa sopimuspäivitysten yhteydessä. Tulostavoitteiden saavuttamista kuvaavat vuosittaiset tavoitetasot asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle. Tulossopimusta päivitetään rullaavasti vuosittain.

Raportointi tulostavoitteiden toteutusta tehdään kaksi kertaa vuodessa. Tulostavoitteiden koko vuoden toteutusta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tilinpäätöstietojen osalta tiedot toimitetaan ministeriölle viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä ja puolivuotistietojen osalta 31.8. mennessä. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuuhun mennessä.

Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/suunnittelun-ja-seurannan-asiakirjojen-julkaiseminen-tutkihallintoa-fi-palvelussa/>

Tavoitteiden toteutumisen arviointia varten tulossopimuksen mittareille on määritelty yksi läpi koko tulossopimuksen sovellettava arviointiasteikko. Elinvoimakeskusten ja KEHA-keskuksen osalta sovelletaan kolmiportaista asteikkoa eli ”liikennevalomallia”. Liikennevalomallissa tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavasti: VIHREÄ (3) = tavoite on saavutettu tai ylitetty, Keltaisen (2) = tavoite on saavutettu osittain/tydyttävästi tai siitä ollaan jääty jonkin verran, Punainen (1) = tavoitteesta on jääty paljon tai se ei ole toteutunut lainkaan. Sanallisessa tulosraportoinnissa keskitytään tulossopimuksen tulostavoitteiden poikkeama- ja riskiraportointiin. Erityisesti tavoitteista jäämisestä ja sen syistä tulee raportoida.

Toimialaohjaus täydentää tulosohjausta tarvittaessa ja hallinnonalat ohjeistavat toimialaohjauksen menettelyistä erikseen.

Allekirjoitukset toteutetaan sähköisesti.

13.2.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö	Tiina Korhonen, ylijohtaja
Maa- ja metsätalousministeriö	Pekka Pesonen, kansliapäällikkö
Ruokavirasto	Leena Räsänen, pääjohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Heidi Backman, kansliapäällikkö
Ympäristöministeriö	Juhani Damski, kansliapäällikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö	Miikka Rainiala, osastopäällikkö
Väylävirasto	Kari Wihlman, pääjohtaja
Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus	Satu Mäkelä, ylijohtaja

6 Liite

Liite 1: Määrärahataulukko

ELINVOIMAKESKUSTEN TOIMINTAMENOT VUODELLE 2026 (luonnos 9.2.2026)

Elinvoimakeskus	Palkkausmenot		KEHA lähtötilanne	Matkat ja muut menot	Tuottavuus- toimet	Yhdistymise- stä johtuva lisäsäästö	Maksullinen toiminta	Muut muutokset (pysyvät)	Muut muutokset (kerta- luonteiset)*	Momentin ylityksen kattaminen	YHTEENSÄ 2026 MÄÄRÄRAHA	Vuodelta 2025 siirtyvä määräraha (pl. korvamerkityt)*	Siirtyvät korvamerkityt määrärahat*	YHTEENSÄ KÄYTÖSSÄ V. 2026
	Palkkausmenot (vakinaiset)	määräaikainen henkilöstö*												
1. Uusimaa	8 160 600	94 200	-	249 000	-484 800	0	-11 000	240 100	0	-403 000	7 845 100	997 100	0	8 842 200
2. Lounais-Suomi	16 837 700	422 200	-	698 300	-1 028 900	-241 000	-244 000	21 700	0	-804 000	15 662 000	1 990 600	0	17 652 600
3. Kaakkois-Suomi	14 605 000	186 100	-	490 900	-887 700	-208 000	0	-70 000	0	-689 000	13 427 300	1 706 600	0	15 133 900
4. Sisä-Suomi	10 343 700	259 600	-	325 400	-620 100	-97 000	-4 098 000	0	0	-299 000	5 814 600	739 000	653 568	7 207 168
5. Keski-Suomi	8 399 800	57 800	-	221 500	-514 800	0	-8 000	-47 600	0	-396 000	7 712 700	980 300	0	8 693 000
6. Itä-Suomi	11 832 500	195 000	-	335 200	-719 000	-169 000	-27 000	205 400	0	-569 000	11 084 100	1 408 800	0	12 492 900
7. Etelä-Pohjanmaa	5 542 200	245 900	-	147 000	-307 100	0	-6 000	-2 100	0	-275 000	5 344 900	679 400	0	6 024 300
8. Pohjanmaa	4 283 200	216 600	-	137 200	-251 100	0	0	-21 000	0	-213 000	4 151 900	527 700	0	4 679 600
9. Pohjois-Suomi	8 812 600	24 600	-	347 800	-540 100	-85 000	-16 000	242 500	78 000	-433 000	8 431 400	1 071 600	0	9 503 000
10. Lappi	10 434 300	0	-	430 600	-651 100	0	-55 000	-14 000	-30 000	-494 000	9 620 800	1 222 800	6 000	10 849 600
KEHA oma toiminta	0	0	13 881 100	410 400	-419 500	-	-	553 300	0	-704 000	13 721 300	1 743 900	0	15 465 200
EVK yhteiset menot	250 000	0	32 144 500	-	-800 000	-	-	-262 000	0	-1 529 000	29 803 500	0	3 500 000	33 303 500
YHTEENSÄ	99 501 600	1 702 000	46 025 600	3 793 300	-7 224 200	-800 000	-4 465 000	846 300	48 000	-6 808 000	132 619 600	13 067 800	4 159 568	

*kertaluonteinen